

ΕΤΟΣ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑννάτος

Συνδρομή ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι: φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦν ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

4 Μαΐου 1880

Σφραγὶς τῆς ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

ἐπὶ Κυβερνήτου.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΗΜΑΤΑ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 5[17] Ἀπριλίου 1880.

Τὸ ὄνειρον τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ. — Τί εἶδεν οὗτος μίαν ἡμέραν ἀπὸ τῶν παραθύρων τῶν ἀνακτόρων του. — Ἀλλοίωσις πραγμάτων. — Στρατιωταὶ πλέκοντες κάλτας. — Νεῖλος. Πτολεμαῖοι. Μέγας Ἀθανάσιος. Μεχμέτ-Ἀλῆς.

Φίλε κύριε ἐκδότα,

Ὁ καταπλέων εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀδύνατον, ἐὰν ᾖ Ἕλλην, νὰ μὴ ἐνθυμηθῇ ἀμέσως τί συνέβη ἐν αὐτῷ πρὸ ἐτῶν πενήντη καὶ πέντε. Τὰ αἰγυπτιακὰ στρατεύματα εἶχον ἀποβιβασθῇ ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς 1825 εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσσηνίας· ἐκυρίευσαν μετ' οὐ πολὺ τὴν Σφακτηρίαν, κατέβαλον τὴν 7 Ἀπριλίου εἰς Κρεμμύδι τοὺς ἀρίστους τῆς Φοῦμελης παλαιμάχους, ἐνέβαλον ἀπὸ τῆς 11 Ἰουνίου εἰς Τρίπολιν καὶ τὴν 13 εἰς Ἀργολίδα. Οἱ Ἕλληνες ἀντέστησαν ἡρωικῶς εἰς Σφακτηρίαν ὑπὸ τὸν Μαυροκορδάτον καὶ τὸν Ἀναστάσιον Τσχαμαδόν· εἰς Μανιάκι ὑπὸ τὸν Παπαφλέσαν· περὶ Δραμπάλαν ὑπὸ τὸν Γενναῖον Κολοκοτρώνην καὶ τὸν Κανέλλον Δεληγιάννην· εἰς Μύλους τῆς Ναυπλίας ὑπὸ τὸν Δημήτριον Ὑψηλάντην καὶ τὸν Μακρυγιάννην. Ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἀδιακόπως ὑπεχώρουν, καὶ πρόδηλον εἶχε καταστῆναι ὅτι, ἀσύντακτοι ὄντες, ἀδύνατον ἦτο ν' ἀναχαιτίσωσι τὴν ὁρμὴν τῶν τακτικῶν τῆς Αἰγύπτου ταγμάτων. Ἐγκαρτεροῦντες εἰς τὸν ἄνισον τοῦτον ἀγῶνα ἠδύναντο ἴσως νὰ φθειρώσιν ἐπὶ τέλους δι' ἀψιμαχιῶν τοὺς ἐπιδρομεῖς, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ οὗτοι δὲν ἦσαν πολυάριθμοι, διότι μόλις συνεποσοῦντο κατ' ἄρ-

χὰς εἰς δεκατέσσαρας χιλιάδας πεζῶν καὶ χιλίους πεντακοσίους ἵππους· πρὸς τοῦτο ὅμως ἀπητείτο νὰ διακόψῃ ὁ ἑλληνικὸς στόλος τὴν μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Πελοποννήσου κοινωσίαν. Ὁ στόλος οὗτος εἶχε τῷ ὄντι ἐξακολουθήσει κατορθῶν πολλὰ θαυμάσια. Τῇ 30 Ἀπριλίου ὁ Μιαούλης εἰσβαλὼν ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς Μεθώνης, κατεχομένης ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, κατεπυρπόλησε μίαν ὥραιαν φρεγάδα, τὴν Ἀσίαρ, ἐν Ἀγγλίᾳ κατασκευασθεῖσαν, δύο δρόμοντας καὶ τέσσαρα φορτηγά. Τῇ δὲ 20 Μαΐου ἡ περὶ τὸν Γεώργιον Σαχτούρην ἑλληνικὴ μοῖρα, ἀντιπαραταχθεῖσα περὶ Καφηρέα πρὸς τὸν στόλον τῆς Κων[σταντινουπόλεως], διέπραττεν ἐν τῶν λαμπροτάτων ναυτικῶν ἔργων τῆς ἐπανάστασεως. Ἐκεῖ ἐπυρπολήθη ἡ ναυαρχὴ τῶν πολεμίων ὑπὸ τοῦ Ὑδραίου Ἰωάννου Ματρώζου καὶ τοῦ Σπυριδίου Λαζάρου Μοσσοῦ, κατεστράφησαν δύο δρόμοντας καὶ ἐκυρίευσθησαν τριάκοντα φορτηγά καὶ πολλὰ ὀρειχάλκινα πυροβόλα. Ἀλλ' οἱ ἀτρόμητοί ἡμῶν ναυβάται δὲν ἔσχυσαν νὰ παρακωλύσωσι τὴν ἐξ Αἰγύπτου εἰς Πελοπόννησον ἀδιάκοπον μεταφορὰν νέων στρατευμάτων, πολεμοφοδίων καὶ τροφῶν. Ὅθεν ἦτο πρόδηλον ὅτι οἱ ἐν Πελοποννήσῳ πολέμιοι ἀδιαλείπτως νικῶντες μὲν ἐκ παρατάξεως τοὺς ἡμετέρους, ἀνανεούμενοι δὲ διὰ τῶν ἐντεῦθεν προσερχομένων ἐπικουριῶν, ἐμελλον ἐπὶ τέλους νὰ ἐκτελέσωσι τὸ ὄνειρον, τὸ ὁποῖον συνέλαβεν ὁ Μεχμέτ-Ἀλῆς τοῦ νὰ προσαρτήσῃ εἰς τὸ ἐαυτοῦ Κράτος τὴν ἀκρόπολιν ἐκείνην τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ Ἰούλιον λοιπὸν τοῦ 1825 ὁ μεγαλεπήβολος οὗτος ἡγεμὼν οὐδεμίαν εἶχε περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ βουλευματος τούτου ἀμφιβολίαν. Οἱ πόροι αὐτοῦ ἦσαν ἀνεξάντλητοι, αἱ δὲ πρὸ ἐτῶν γενόμεναι παρασκευαὶ θαυμάσαι τῇ ἀληθείᾳ. Ὅσας δὴποτε ζήλιας καὶ ἀνυπόστη ὁ στόλος αὐτοῦ κατὰ τὰ μεγάλα ναυτικά κατορθώματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν ἔτει 1824 καὶ πρὸ μικροῦ ἐτι ἐν Μεθώνῃ, ὡς ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα, ὁ Μεχμέτ-Ἀλῆς ἠδύνατο ἐτι τῇ 29 Ἰουλίου 1825 ἀπὸ τῶν παραθύρων τῶν ἀνακτόρων αὐτοῦ ν' ἀριθμῇ ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς Ἀλεξανδρείας ἐξήκοντα πολεμικὰ πλοῖα μεγάλα καὶ μικρά. Ἀλλὰ περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ. τῆς ἡμέρας ἐκείνης αἱ σκοπιαί εἶχον διακρίνει ἐκ διαλειμάτων πέντε πλοῖα οὐριοδρομοῦντα ὑπὸ σημαίαν

ῥωσικὴν. Τὰ πλοῖα ταῦτα ἦσαν ἀπλοῖ πάρωνες, ἢ, καθὼς λέγομεν συνήθως, βρίκια, καὶ ἔφερον σημαίαν οὐδετέρας δυνάμεως· διὸ οὐδεμίαν ἠδύναντο νὰ προσεγγίσωσιν ἀνησυχίαν καὶ φυσικῶ τῷ λόγῳ ὑπελήφθησαν ὡς ἐμπορικὰ προσερχόμενα εἰς ἀναζήτησιν ναύλου καὶ μέλλοντα ἀπλῶς ν' αὐξήσωσιν τὰ 150 σκάφη, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἡγκυροβολημένα ἐντὸς τοῦ λιμένος, καὶ ἦσαν φορτωμένα ἥδη βάμβακα ἢ ἡτοιμαζόντο νὰ φορτωσώσιν. Οὐδεὶς τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ παρὰ πάντα ἄλλον ὀλιγώτερον ὁ ἀγγέλωχος Σατράπης τῆς Αἰγύπτου ἠδύναντο νὰ φαντασθῇ ὅτι οἱ ναυτίλοι τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Παρων εἶχον συλλάβει τὸ παράβολον βούλευμα τοῦ νὰ πυρπολήσωσι τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ. Καίτοι τὸ ἐπιχείρημα παρεσκευάσθη ἐκ συνεννόησεως μετὰ τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτου καὶ ἐντὸς τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁμογενῶν, τὸ πρᾶγμα διεξήχθη μετὰ τῆς μυστικότητος ὥστε οὔτε ἐν τῇ Ὑδρᾷ αὐτῇ ἐγινώσκετο πρὸς τί ἐξέπλευσεν ἐκεῖθεν τῇ 23 Ἀπριλίου ἡ μοῖρα αὐτῆς τῶν πέντε πλοίων ἐξ ὧν δύο ἦσαν πολεμικὰ καὶ τρία πυρπολικὰ. Τῆς μοίρας προῖστατο ὁ Ἐμμανουὴλ Τομπάζης ἐπιβαίνων ἐπὶ ἐνὸς τῶν πολεμικῶν· τὸ ἕτερον ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Κριεζῆ, τὰ δὲ πυρπολικὰ ὑπὸ τῶν Ὑδραίων Βώκου, Μπούτη καὶ ὑπὸ τοῦ ἥρωος ἐκείνου τῆς Χίου, τῆς Τενέδου καὶ τῆς Σάμου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπαράμιλλος τόλμη ἐφαίνετο μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης συνάψασα δεσμὸν ἀδιάρρηκτον πρὸς τὴν εὐμενεστέραν τύχην. Ἡ μοῖρα οὐριοδρομήσασα ἐπλησίασεν, ὡς προεῖπον, τῇ 29 Ἀπριλίου τὸ ἀπόγευμα εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν· περὶ δὲ τὴν 6 τῆς ἑσπέρας ὁ Κανάρης προπορευόμενος τῶν ἄλλων πυρπολικῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμιον τοῦ λιμένος. Ὁ Αἰγύπτιος πλοηγός, ἰδὼν τὴν ῥωσικὴν σημαίαν κυματίζουσαν ἐπὶ τοῦ πλοίου, προσῆλθεν ἀνυπόπτως, τὸ δὲ πυρπολικὸν οἰκίζόμενον ὑπ' αὐτοῦ διεπέρασε τὰς ὑφάλους, ὧν ἡ μακρὰ ἄλυσσις καθίστησι τοσοῦτον ἐπισφαλῆ τὴν εἰσόδον τοῦ λιμένος τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁ Κανάρης ἄμα ὑπερβάς τὴν δυσχέριαν ταύτην ἐπλευσε κατ' εὐθείαν ἐπὶ τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον. Ἐὰν εἶχε τὸν σφοδρὸν βορειοδυτικὸν ἀνεμὸν ὑπὸ τοῦ ὁποίου ὠθούμενοι, τοῦλάχιστον ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς μηχανῆς τοῦ ἀτμοκινήτου ἡμῶν, εἰσελάσαμεν πρὸ τινων ἡμερῶν ἐντὸς τοῦ ὅρου τῆς Ἀλεξανδρείας, δὲν ἤθελε καταλίπει εἰς τὸν Κόδριγκτων τί νὰ καταστρέψῃ ἐν Ναυαρίνῳ μετὰ δύο ἔτη· ἀλλ' οὐδέποτε ἡ τύχη ἀνεδείχθη ἀπαισιωτέρα ἐν τῇ ἀστασίᾳ αὐτῆς. Αἰφνης ἡ πελαγία αὐρὰ ἔπαυσεν, ὁ ἀνεμὸς μετεβλήθη, τὸ δὲ πυρπολικὸν ἐδέχθη νὰ λοξοδρομήσῃ ἵνα προβῇ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ λιμένος. Τοιαῦτα ὅμως ἔργα διὰ λοξοδρομιῶν δὲν εὐδοῦνται· ἡ ἐλαχίστη βραδύτης συνεπάγεται τὴν ἀποτυχίαν αὐτῶν. Αἱ φρεγά-

δες τῆς προφυλακῆς μὴ ἐννοῦσαι πρὸς τί τὸ πλοῖον ἐκεῖνο ἡγωνίζετο νὰ παρείδῃ εἰς τὰς τάξεις τοῦ στόλου, ἐξέπεμψαν λέμβους ἵνα ἐξετάσωσι τί συμβαίνει. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Κανάρης ἐπαίσθη ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πράξῃ ἐνταῦθα ὅ,τι πολλάκις ἄλλοτε δὲν ἦτο δηλαδὴ δυνατόν νὰ προσδέσῃ αὐτὸς τὸ πυρφόρον εἰς τὰ πλευρὰ ἐχθρικοῦ τινος πλοίου, καὶ τότε μόνον νὰ ὑποχωρήσῃ μετὰ τοῦ πληρώματος. Τούτου δὲ ἀκατορθώτου ὄντος, ἐδέχθη ν' ἀνάψῃ τὴν θρυαλλίδα ὅπου ἴστατο, πρὶν προσέλθωσιν αἱ ἀποσταλταὶ λέμβοι καὶ ἀπερχόμενος νὰ καταλίπῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βουλεύματος εἰς τὴν τυχαίαν τοῦ πλοίου φοράν. Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην οὔτε τὰ ὄχυράματα τοῦ λιμένος οὔτε αὐτὸς ὁ αἰγυπτιακὸς στόλος εἶχον λάβει εἰσέτι ὑπονοίαν τινα. Ἀλλὰ παρὰ τὴν εἰσόδον τοῦ λιμένος ἐναυλόγει ὁ γαλλικὸς πολεμικὸς πάρων, Μελισσα· οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρετήρησαν ὅτι παραδόξως οἱ ναῦται τοῦ εἰσπλεύσαντος πλοίου κατέβαινον ἐν σπουδῇ εἰς τὴν ἐφελκομένην ἄκατον. Τοῦτο ἐφάνη δυσεξήγητον. Ὅθεν ὁ γαλλικὸς πάρων ἔσπευσε νὰ προφυλαχθῇ κατὰ παντὸς ἐνδεχομένου, καὶ, παρεσκευάσας τοὺς ἀρτέμονας καὶ γεμίσας τὰ πυροβόλα, ἡτοιμάσθη ν' ἀποκόψῃ τὴν ἄγκυραν· μετ' οὐ πολὺ δὲ αἱ τελευταῖαι αὐτοῦ ἀμφιβολίαι διελύθησαν. Αἰφνης ὁ ἐγκαταλειφθεὶς πάρων ἀνεφλέχθη καὶ ἐν τῷ ἄμα οἱ δύο σύντροφοι αὐτοῦ, οἱ ἐν τῷ πελάγει μείναντες, ἀνέστρεψαν, ἐπάραντες τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν.

Ἐν τῷ μετὰξὺ φρίκη ἐπεκράτησε καθ' ὅλον τὸν λιμένα. Αἱ φλόγες τοῦ πυρφόρου διεδόθησαν ἐν ἄκαρῇ ὀφιοειδῶς διὰ τῶν ἐξαρτίων· οἱ ὅλκοι τῶν κεραίων καὶ οἱ πλαγιαστῆρες ἐκαίοντο· ἐνόμιζες ὅτι ἐξερράγη ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἡ φαίστειον ὅμοιον τοῦ ἐν Θήρᾳ ὑποβρυχίου. Τὸ κινήτων τοῦτο ἡφαισειον, ὠθούμενον ὑπὸ τοῦ ἀστάτου πνεύματος καὶ τῶν περιλιπομένων ἐτι ἰστίων, παρεφέρετο τῇδε κακέισε, καὶ διήρχετο ἀναμέσον πολλῶν ἐμπορικῶν καὶ πολεμικῶν πλοίων, προσψαῦον μὲν πρὸς τοῦτο, παρακάμπτον δὲ τὸ ἕτερον. Τελευταῖον αἱ τουρκικαὶ λέμβοι κατώρθωσαν νὰ ρίψωσιν ἐπὶ τοῦ πυρπολικοῦ τὰς ἀρπάγας καὶ νὰ ρυμουλκήσωσιν αὐτὸ εἰς τὴν γείτονα παραλίαν. «Ἐὰν τὸ πυρπολικὸν τοῦτο, ἔγραψεν ὁ κυβερνήτης τῆς Μελλίσσης τὴν ἐσπέραν τῆς ἡμέρας ἐκείνης πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργεῖον τῆς Γαλλίας, ἐὰν τὸ πυρπολικὸν τοῦτο ἤθελε κολλήσῃ εἰς τὴν φρεγάδα τῆς προφυλακῆς, ὁλόκληρος ὁ στόλος ἤθελε περιέλθῃ εἰς ἀταξίαν, τὰ ἄλλα πυρπολικά ἤθελον προσδράμει καὶ ἐπιτεθῇ εἰς ἕτερα σκάφη, ἢ δὲ καταστροφή ἤθελον ἀποβῇ φρικώδης καὶ ἡ ἐπιτυχία τῶν Ἑλλήνων πληρεστάτη». Ἡ ταραχὴ τῶν αἰγυπτιακῶν πλοίων ἀπέβη καὶ ἀνεῦ τούτου δεινοτάτη· οὐδὲν ἤττον ὁ ὑποχωρὼν Κανάρης ἐκιν-

δύνευσεν τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων. Τὰ πυρπολικά τοῦ λιμένος ἐξῆλθον τελευταίως, ὁ δὲ Τιτάν ἐκεῖνος ἠναγκάσθη νὰ διέλθῃ ὑπὸ τὸ πῦρ αὐτῶν πρὶν φθάσῃ εἰς τὰ περιμέμοντα αὐτὸν καὶ τοὺς συντρόφους τοῦ ἐν τῷ πελάγει πλοῖα. Ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς ἐξεμάνη. Ἐνθ' ἡφραίνετο ἀναλογιζόμενος θρίαμβον προσεχῆ καὶ ὁλοσχερῇ, εἶδεν αἰφνης ὅτι εἶχεν ἀντιπάλους, οἵτινες ἡπερίλησαν αὐτὸν, καὶ ἠδύναντο αὐτοὺς ν' ἀπειλήσωσιν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς πρώτης αὐτοῦ παραφοράς διέταξε νὰ ἐκπλεύσῃ ἀμέσως μία τοῦ στόλου αὐτοῦ μοῖρα, καὶ αὐτὸς ἐπιβιβάσθῃς ἐπὶ φρεγάδος ἀνέλαβε νὰ καταδιώξῃ τοὺς τολμητίαι· ἐννοεῖται ὅτι οἱ τολμηταὶ δὲν τὴν περίεμενον. Πλεύσας δὲ μέχρι Ρόδου καὶ μηδὲν αὐτὸς νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ τιμωρήσῃ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πρωτεύουσιν αὐτοῦ καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν ἐν Πελοποννήσῳ Ἰβραήμην νὰ μὴ ἀφήσῃ ψυχὴν ζῶσαν καὶ δένδρον θάλλον ἐν τῇ ἐπαρτίᾳ ἐκείνῃ γῇ.

Ἀλλὰ ποῦ μὲ παραφέρουσιν αἱ ἀναμνήσεις αὐταί; Τὴν σήμερον ἐνταῦθα τὰ πρᾶγματα μετέβαλον ὅψιν. Ὅτε εἰσέπλευσε εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας, δὲν ἀπῆνθησα ἵχνος τοῦ δάσους ἐκείνου τῶν πολεμικῶν σκαφῶν. Τὰ σκάφη ταῦτα κατεσφάφησαν μετὰ δύο περίπου ἔτη ἐν Ναυαρίνῳ. Τὰ κατόπιν ναυπηγηθέντα ἐφθάρησαν ἐν ἀνωρύμῳ ἀργίᾳ, τὰ δὲ πρὸ τινων ἐνιαυτῶν κατασκευασθέντα θωρηκτὰ ἀπῆχθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ πεζικὸς στρατός, ὅστις ὑπελογίζετο τότε εἰς 60 καὶ 80 χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ὅστις ὑπερέβη πολὺ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας ἐπὶ τῆς κατὰ τῆς Συρίας στρατείας, ἡλαττώθη παντὺν εἰς τὸ δέκατον τῆς δυνάμεως ἐκείνης. Οἱ διάδοχοι τῶν μαχητῶν, οἵτινες ἀνερχοῦντο εἰς τὰ ὕψη τοῦ Μανιάκι καὶ ἐνέβαλλον προτείνοντες τὴν λόγχην εἰς τὰ ὄχυράματα αὐτοῦ, τώρα φρουροῦσιν εὐαριθμώτατοι εἰς δύο ἢ τρία μέρη τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ, μηδὲν ἄλλο ἔχοντες νὰ πράξωσι σπουδαιότερον, διάγουσι τὸν χρόνον πλέκοντες κάλτας ὡς ἀγαθαὶ πρεσβύτεδες. Εἰςέωρ' ὅτι κατὰ κακὰς γλώσσας τῶν Ἀθηνῶν ἢ ἀλλοῖσιν αὐτῇ δὲν συνέβη μόνον ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅτι οὐδὲ παρ' ἡμῶν σώζονται πολλοὶ ἄνδρες ἐνάμιλλοι τῶν ἡρώων τῆς Κλεισθῆς καὶ τῆς Χίου. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ μὲν ἡ μεγαλουργία εἶναι ἐξαιρέσις, ἐξαιρέσις δ' ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ μικροπραγμοσύνη, ἐννοεῖται ὅταν λάβωμεν ἐν συνόλῳ τὴν ἱστορίαν τῶν δύο χωρῶν. Ἐδῶ ἡ φύσις αὐτῇ, ὅσον πλουσία καὶ ἀνῆται, παρίσταται ταπεινὴ καὶ εὐτελής· τὰ ὅρη τῆς Ἑλλάδος ἀπεναντίας ὑψώθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα οἰκῶνται ὑπὸ σωματῶν ῥωμαλέων καὶ γενναίων ψυχῶν.

Δὲν εἰςέωρ' ἔαν ὁ Ἡρόδοτος εἶπε πρῶτος ὅτι ἡ Αἰγύπτος εἶναι δῶρον τοῦ Νεῖλου· διότι ὑάρχουσιν οἱ ἀποδίδοντες τὸ λόγιον τοῦτο εἰς τὸν

Ἑκαταῖον, ὅστις εἶδε πρὸ τοῦ Ἡροδότου τὸν ποταμὸν τοῦτον καὶ τὴν περὶ αὐτὸν χώραν. Ὅπως δὴ ποτε εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ δεύτερος οὗτος τῆς Αἰγύπτου θεὸς ἐπλασε τὸ κατώτερον καὶ πλουσιώτερον αὐτῆς μέρος. Ἀλλ' ὅσον θαυμαστός καὶ ἀνῆται ὁ θεὸς οὗτος, πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν ὑπερτάτην τοῦ δημιουργοῦ τοῦ παντός δύναμιν. Μετέβαλε μὲν τὴν θάλασσαν εἰς γῆν κρύπτουσιν ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς θησαυροὺς πολὺ μᾶλλον ἀνεξαντλήτους τοῦ Περσῶ καὶ τοῦ Μεξικοῦ· ἀλλὰ δὲν ἔσχευε νὰ κοσμήσῃ τὴν γῆν ταύτην δι' ὁρέων ὑπερηφάνων. Βραδύτερον οἱ Πτολεμαῖοι ἡγωνίσθησαν νὰ μεταδώσωσιν εἰς τὴν Αἰγύπτου τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡγεῖραν εἰς τὴν ψυχὴν ταύτην ἐνδιαίτημα τοῦ ὁποίου ὅμοιον, κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν λαμπρότητα, ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει ἄλλο. Ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐμαράνθη οὐδὲν ἤττον ἐνταῦθα, καὶ διέσωσε μὲν καὶ ἡρμήνευσε τὰ ἀριστουργήματα τῆς πατρώας γῆς, ἀριστουργήματα ὅμως νῆα δὲν ἠδυνήθη νὰ παραγάγῃ. Ἐπὶ βραδύτερον ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἐνταῦθα ἤθλησε πρὸς Ἀρείον ὑπὲρ τοῦ Θεμελίου λίθου τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἀλλ' οἱ καρποὶ τοῦ ἀγῶνος τούτου εἰς ἄλλας χώρας ἐμελλον νὰ ὀριμώσωσι, καὶ εἰς ἄλλων χρόνων γενεὰς νὰ μεταδώσωσι τοὺς χυμοὺς τοὺς παραγαγόντας ἅπαντα τὸν μεσαιωνικὸν καὶ τὸν νεώτερον πολιτισμὸν. Ἐπὶ πᾶσιν ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ ἀπεπειράθη νὰ ἐξερίρῃ τὴν Αἰγύπτου ἐκ μακραίωνος ληθάργου· ἄμα ὅμως ἐκλιπόντος τοῦ δημιουργικοῦ τούτου πνεύματος, συνηφανίσθη μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ τούτου δημιουργήμα. Τὰ κατακτητικὰ βουλεύματα ὥχοντο πρὸ καιροῦ ἀπιδόντα· αὐτῇ ἡ μετριοφρονεστέρα τῆς χώρας αὐτονομία εἶναι σκιά μᾶλλον ἢ πρᾶγμα. Ἡ Αἰγύπτος τὴν σήμερον οὐ μόνον αὐτόνομος δὲν εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἐπαρχία δύναται νὰ λογισθῇ ἐνός τινος οἰουδήποτε Κράτους. Εἶναι χῶρος οὐδέτερος, ὅστις κυβερνᾶται ὑπὸ ἐπιτροπῆς τῶν δυτικῶν δυνάμεων. Εἰς τὰ κυριώτατα τῶν δικαστηρίων αὐτῆς, τὰ διακρίνοντα τὰς μεταξὺ ἐγγυρίων καὶ ξένων δίκας, ὑπάρχουσι μὲν εὐαριθμοὶ τινες λειτουργοὶ ἰθαγενεῖς, οἱ ἰθαγενεῖς ὅμως οὗτοι εἶναι κωφὰ πρόσωπα. Ἡ δὲ δικαιοσύνη διεξάγεται ὑπὸ Ἀγγλῶν, Γάλλων, Ἰταλῶν, Γερμανῶν, Σουηδῶν, Ρώσων καὶ Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους αἱ μὲν οἰκεῖαι κυβερνήσεις προτείνουσιν εἰς τὸν Κεδίβην, ὁ δὲ Κεδίβης εἶναι ὑποχρεὼς νὰ διορίξῃ καὶ μισθοδοτῇ ἀπροφασίστως. Ἡ χώρα οἰκεῖται ὑπὸ ἑκατομμυρίων ὄντων, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ἀνθρωπίνην κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον μορφήν· ἀλλὰ ψυχὴν καὶ ζωὴν δὲν κέκτηνται ἐν αὐτῇ εἰμὴ οἱ Εὐρωπαῖοι ἀποικοῖ, καὶ πρὸ πάντων οἱ Ἕλληνες ἀποικοῖ, οἵτινες, ὀφείλομεν νὰ τὸ δμολογήσωμεν, ἀγροῦσι καὶ φέρουσιν ἐνταῦθα τὰ κυριώτατα κοινωνικά, ἐμπορικά, τραπεζιτικά καὶ βιομηχανικά συμφέ-

ροντα. Ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς εἶχε προῖδει καὶ προείπει ποῦτο· ἡ προφητεία του ἐπηλύθευσε, σήμερον δὲ ἀπὸ τοῦ Κεδίβη μέχρι τοῦ Φελλάχου πάντες ἀγαπῶσι καὶ σέβονται τὸν Ἑλληνα ὡς σάνει ἦτο ὁ κύριος τῆς χώρας δεσπότης. Καὶ κατὰ τὴν πρό τινων ἐβδομάδων τελεσθεῖσαν πανήγυριν τῆς 25 Μαρτίου ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ τῶν ταγμάτων ἐκείνων, τὰ ὅποια πρὸ ἐτῶν 50 ἐπόρθουν καὶ ἐδήουν τὴν Ἑλλάδα, ἐμελψαν τὸν ἐθνικὸν ὕμνον ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν πρακτορείου καὶ πολλῶν ἄλλων ἐλληνικῶν οἰκίων.

Κ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυθιστόρημα Ἑκτορος Μαλὸ βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Ρ. Ραγκαβῆ].

Συνέχεια· 181 σελ. 260.

ΙΔ'

Χῶν καὶ λύκοι.

Ἀνάγκη λοιπὸν καὶ πάλιν ν' ἀκολουθῶ κατὰ πόδας τὸν κύριόν μου, νὰ κρεμάσω εἰς τὸν ἀλγούντα ὠμόν μου τὸν τελαμῶνα τῆς ἀρπῆς μου, νὰ ὀδεύω εἰς τὰς λεωφόρους, εἰς βροχὴν καὶ εἰς ἥλιον, διὰ σκόνης καὶ λάσπης.

Ἀνάγκη νὰ προσποιώμαι τὸν εὐήθη εἰς τὰς δημοσίας πλατείας, καὶ νὰ γελῶ ἢ νὰ κλαίω πρὸς διασκέδασιν τῆς ἐντίμου ὁμηγύρεως.

Ἡ μετὰπτωσις ὑπῆρξεν ἐπαισθητὴ, διότι ταχέως συνειθίζεται ἡ εὐζωία καὶ ἡ εὐτυχία.

Πολλάκις ἠσθάνομαι ἀηδία, πλῆξιν, κάματον, ὅπως δὲν ἠσθάνομαι πρὸ δύο μηνῶν, πρὶν ζῆσω τὸν ἀνετον βίον τῶν εὐδαιμόνων.

Πολλάκις ἐπὶ τῶν μακρῶν ἡμῶν ὁδοιποριῶν ἐναπέμενον ὀπίσω, ἵνα δύναμαι ἀκωλύτως νὰ συλλογίζωμαι τὸν Ἀρθούρ, τὴν κυρίαν Μίλλιγαν, τὸν Κύκρον, καὶ διὰ τῆς μνήμης ἐπανερχόμενος, νὰ ζῶ ἐν τῷ παρελθόντι.

ὦ! τί καιρὸς εὐάρεστος! καὶ ὅτε τὴν ἐσπέραν, εἰς ἀκάθαρτον κατακείμενος χωρίου ξενοδοχεῖον, ἀνελογιζόμενος τὸν κοιτῶνα τοῦ Κύκρου, πόσον τραχεῖται μοι ἐφαίνοντο αἱ σινδόνας τῆς κλίνης μου!

Δὲν θὰ παίζω λοιπὸν πλέον μετὰ τοῦ Ἀρθούρ, δὲν θ' ἀκούω πλέον τὴν θωπευτικὴν φωνὴν τῆς κυρίας Μίλλιγαν!

Εὐτυχῶς εἰς τὴν λύπην μου, ἥτις ἦτον δριμεῖα καὶ ἐπίμονος, εἶχον καὶ μίαν παρηγορίαν, ὅτι ὁ κύριός μου ἦτον πολὺ ἡπιώτερος, — πολὺ περιπαθέστερος θὰ ἔλεγον, ἂν ἡ λέξις ἡδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὸν Βιτάλην, — ἂφ' ὅ,τι ποτὲ πρίν.

Ὡς πρὸς τοῦτο μεγάλη εἶχεν ἐπέλθει ἀλλοίωσις εἰς τὸν χαρακτῆρά του, ἢ καὶ εἰς τὴν πρὸς ἐμὲ συμπεριφορὰν του, καὶ τοῦτο μὲ συνεκράτει. Τοῦτο μ' ἐμπόδιζε νὰ κλαίω ὅτε τοῦ Ἀρθούρ ἢ ἐνθύμησις ἐπέζεε τὴν καρδίαν μου. ἠσθάνομαι ὅτι δὲν ἦμην ξένος ἐπὶ τοῦ κόσμου, καὶ ὅτι ὁ κύ-

ριός μου ἦτον δι' ἐμὲ περισσότερόν τι παρὰ κύριος.

Πολλάκις, ἂν ἐτόλμων, θὰ τὸν ἐνηγκαλιζόμην· τόσον ἠσθάνομαι τὴν ἀνάγκην ἐξωτερικῆς ἐκχύσεως τῶν πληρύντων τὴν καρδίαν μου αἰσθημάτων ἀγάπης. Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων, διότι ὁ Βιτάλης δὲν ἦτον ἄνθρωπος δεχόμενος οἰκειότητας.

Κατ' ἀρχάς, ἐπὶ τῆς πρώτης ἡμῶν συναντήσεως, ὁ φόβος μὲ ἀπεμάκρυνεν. Ἦδη δὲ ἦτον ἄλλο τι ἀόριστον αἰσθημα, ὁμοιάζον μᾶλλον σεβασμῶν.

Ὅτε ἐξῆλθον τοῦ χωρίου μου, ὁ Βιτάλης ἦτον δι' ἐμὲ ἄνθρωπος ὡς πᾶς ἄλλος, διότι τότε δὲν ἦμην ἐτι ἱκανὸς νὰ κάμνω διακρίσεις· ἀλλ' ἡ διαμονή μου παρὰ τῇ κυρίᾳ Μίλλιγαν μοι εἶχε μέχρι τινὸς διανοίξει τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὴν διάνοιαν. Καὶ πράγμα περιεργον! Ὅταν ἐθεώρουν τὸν κύριόν μου μετὰ προσοχῆς, μοι ἐφαίνετο ὅτι ἀνεύρισκον ἐν αὐτῷ, εἰς τὴν στάσιν του, εἰς τὴν ἐκφράσιν τοῦ προσώπου του, εἰς τοὺς τρόπους του, ὁμοιότητάς τινος μετὰ τῆς στάσεως, τῆς ἐκφράσεως, τῶν τρόπων τῆς κυρίας Μίλλιγαν.

Τότε ὅμως ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν, ὅτι ἀδύνατον ἦτο τοῦτο, διότι ὁ κύριός μου ἦτον σοφὸν ζῶον ἐκθέτης, ἐνῶ ἡ κυρία Μίλλιγαν ἦτον κυρία.

Ἀλλ' ὅ,τι μοι ἔλεγεν ἡ σκέψις δὲν ἐξηφάνιζεν ὅ,τι οἱ ὀφθαλμοί μου μοι ἐπανελάμβανον· διότι, ὅταν ἤθελεν ὁ Βιτάλης, ἦτον καὶ αὐτὸς κύριος, καθὼς ἡ κυρία Μίλλιγαν ἦτον κυρία· ἡ μόνη δὲ διαφορὰ μετὰ τῶν ὑπῆρχεν, ὅτι ἡ κυρία Μίλλιγαν ἦτον πάντοτε κυρία, ἐν ᾧ ὁ κύριός μου ἦτον κύριος μόνον εἰς τινὰς περιστάσεις· τότε ὅμως ἦτον τόσον ἐντελὴς, ὥστε ἐπέβαλλε σεβασμὸν εἰς τοὺς εὐτολμοτέρους καὶ εἰς τοὺς αὐθαδεστέρους.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐγὼ οὔτε εὐτολμος ἦμην οὔτε αὐθάδης, ὑπέκυπτον εἰς τὴν ἐπιρροὴν ταύτην, καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ παραδοθῶ εἰς τῆς καρδίας μου τὰς ἐκχύσεις, καὶ ὅτε ἀκόμη ἐκεῖνος τὰς προὔκαλει δι' ἀγαθὸν λέξεων.

Ἀφ' οὗ ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Κέττης, παρῆλθον πολλαὶ ἡμέραι χωρὶς νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς κυρίας Μίλλιγαν καὶ τῆς ἐν τῷ Κύκρῳ διαμονῆς μου· βαθμυθὸν ὅμως μετὰ ταῦτα ἀνεκινήθη τὸ ἀντικείμενον τοῦτο εἰς τὰς ὁμιλίας μας· ὁ κύριός μου πρῶτος ἤρχιζε περὶ αὐτοῦ, καὶ ἔκτοτε ἡμέρα σχεδὸν δὲν παρήρχετο καθ' ἣν νὰ μὴ προφέρωμεν τῆς κυρίας Μίλλιγαν τὸ ὄνομα.

— Τὴν ἡγάπας πολὺ αὐτὴν τὴν κυρίαν; μοι ἔλεγεν ὁ Βιτάλης. Ναί, τὸ ἐννοῶ. Ἐδείχθη ἀγαθὴ, ἀγαθωτάτη πρὸς σέ. Πρέπει νὰ τὴν ἐνθυμῇσαι πάντοτε μετ' εὐγνωμοσύνης.

Ἐπειτα πολλάκις προσέθετεν·

— Ἦτον ἀνάγκη!

Τί ἦτον ἀνάγκη;

Κατ' ἀρχάς δὲν εἶχον ἐννοήσει· ἀλλὰ βαθμυθὸν ἐσυμπέρανα ὅτι ἡ ἀνάγκη ἦτον νὰ μὴ δεχθῇ τὴν πρότασιν τῆς κυρίας Μίλλιγαν, ὅτε ἐζήτησε νὰ μείναι πλησίον τῆς.

Τοῦτο βεβαίως εἶχε κατὰ νοῦν ὁ κύριός μου ὅτε ἔλεγεν ὅτι «ἦτον ἀνάγκη», καὶ μοι ἐφαίνετο ὡς ἂν αἱ δύο αὐταὶ λέξεις ἐξέφραζον ὅτι ἐλυπεῖτο, ὡς ἂν ἔλεγεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ μ' ἀφήσῃ μετὰ τοῦ Ἀρθούρ, ἀλλ' ὅτι ἦτον ἀδύνατον.

Εἰς τὸ βάθος δὲ τῆς καρδίας μου τὸν νύχαρίστουν διότι ἐλυπεῖτο, ἂν καὶ δὲν ἐνόουν διατί δὲν ἐδυνήθη νὰ δεχθῇ τὰς προτάσεις τῆς κυρίας Μίλλιγαν· καθότι αἱ ἐξηγήσεις αὐτῇ μοι ἐδῶκε δὲν μοι ἐφαίνοντο πολὺ εὐκατάληπτοι.

— Τώρα θὰ τὰς ἐδέχετο ἴσως;

Αὕτη ἦτον ἡ μεγάλη ἐλπίς μου.

— Διατί νὰ μὴ ἀπαντήσωμεν καὶ πάλιν τὸν Κύκρον;

Ὁ Κύκρος ἐμελλε νὰ προσαναβῇ τὸν Ροδανόν, καὶ ἡμεῖς παρηκολουθοῦμεν τοῦ ποταμοῦ τοῦτο τὰς ὄχθας.

Διὰ τοῦτο, ἐν ὅσῳ ἐπεριπατοῦμεν, οἱ ὀφθαλμοί μου ἐστρέφοντο συνεχέστερον πρὸς τὸ ὕδωρ παρὰ πρὸς τοὺς λόφους καὶ τὰς εὐφόρους πεδιάδας αὐτίνες παρατείνονται ἐκατέρωθεν.

Ὅτε ἐφθάνομεν εἰς πόλιν τινά, εἰς τὴν Ἀρλὴν, τὴν Ταρσκάων, τὸ Ἀβινιόν, τὴν Μοντελιμάρτην, τὴν Βαλεντιάν, τὴν Τουρνῶνα ἢ τὴν Βιένναν, ἡ πρώτη μου ἐπίσκεψις ἦτον πάντοτε εἰς τὰς προκυμίας καὶ τὰς γεφύρας· πανταχοῦ ἐζήτησαν τὸν Κύκρον· καὶ ὅταν ἐβλεπον μακρόθεν σκάφος ἀμυδρὸς διὰ τῆς ὁμίχλης φαίνόμενον, περιέμενον νὰ μεγαλώσῃ πλησιάζον, διὰ νὰ ἰδῶ ἂν δὲν εἶναι ὁ Κύκρος.

Ἀλλὰ δὲν ἦτον.

Ἐνίοτε ἀπετόλμων ν' ἀποτείνω ἐρωτήσεις εἰς τοὺς ναύτας, καὶ τοῖς περιέγραφον τὸ πλοῖον περὶ οὗ ἐζήτησαν πληροφορίας· ἀλλὰ δὲν τὸ εἶχον ἰδεῖ.

Τώρα ὅμως, ἀφ' οὗ ὁ κύριός μου ἀπόφασιν εἶχε, τοῦτο καὶ ἐφανταζόμην, νὰ μὲ παραχωρήσῃ εἰς τὴν κυρίαν Μίλλιγαν, δὲν ἐφοδοῦμην πλέον μὴ γινῇ λόγος περὶ τῆς γεννήσεώς μου, μὴ γράψωσιν εἰς τὴν μάναν Βαρβερίαν· ἡ διαπραγματεύσις θὰ ἐγίνετο μόνον μετὰ τοῦ κυρίου μου καὶ τῆς κυρίας Μίλλιγαν. Εἰς τὴν παιδαριώδη φαντασίαν μου τοῦλάχιστον οὕτω διέθετον τὰ πράγματα· ἡ κυρία Μίλλιγαν ἐπεθύμει νὰ μὲ λάβῃ πλησίον τῆς, ὁ κύριός μου συγκατετίθετο εἰς τὸ νὰ παραχωρήσῃ τὰ δικαιώματά του, καὶ ἡ ὑπόθεσις οὕτως ἐπερατοῦτο.

Ἐμείναμεν πολλὰς ἐβδομάδας εἰς Λυὸν, καὶ ὅσας στιγμὰς εἶχον διαθέσιμους διέμενον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ροδανού καὶ τῆς Σῶνης, ὥστε γνωρίζω ὡς ἰθαγενῆς τῆς πόλεως τὰς γεφύρας τῆς Αἰναίης, τοῦ Τιλιττ, τῆς Γιλλοτιέρας ἢ τοῦ Νοσοκομείου.

Ἀλλὰ μᾶτῃν ἐζήτησαν τὸν Κύκρον· δὲν τὸν εὕρισκον.

Τέλος ἐγκατελίπομεν τὸ Λυὸν καὶ διηυθύνθημεν εἰς Διῶνα· καὶ τότε ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ ἐπανεύρω ποτὲ τὴν κυρίαν Μίλλιγαν καὶ τὸν Ἀρθούρ ἤρχισε νὰ μ' ἐγκαταλείπῃ, διότι εἰς Λυὸν εἶχον σπουδάσει ὅλους τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτας τῆς Γαλλίας· ὅσους ἀπῆλτων εἰς τὰ παράθυρα τῶν βιβλιοπωλείων, καὶ ἤξευρον ὅτι τοῦ Κέντρου ἢ διώρυξ, δι' ἧς ὁ Κύκρος ἐπρεπε νὰ εἰσπλεύσῃ εἰς τὸν Αἰγῆρα, ἐξέρχεται τῆς Σῶνης εἰς Σαλῶνα.

Ἀλλ' εἰς Σαλῶνα εἶχομεν φθάσει, καὶ εἶχομεν ἀναχωρήσει· ἐκεῖθεν χωρὶς νὰ ἰδῶμεν τὸν Κύκρον· ἐπομένως ἐλπίς δὲν ὑπῆρχεν. Ἀνάγκη ἦτον νὰ παραιτηθῶ τοῦ ἀνείρου μου. Ἀλλὰ δὲν παρητήθην ἀνευ λύπης πολλῆς.

Καὶ ὡς διὰ νὰ αὐξήσῃ τὴν ἀπελπισίαν μου, ἥτις ἦτον ἤδη ἱκανῶς μεγάλη, ἐγίνε καὶ ὁ καιρὸς ἀθλίας. Ὁ χρόνος τοῦ ἔτους ἦτον προκεχωρημένος· ὁ χειμὼν ἐπλησίαζε, καὶ αἱ πορεῖαι ἡμῶν ὑπὸ τὴν βροχὴν καὶ ἐπὶ τοῦ ὕγρου ἐδάφους ἦσαν λίαν ἐπίπονοι. Ὅτε τὸ ἐσπέρας ἐφθάνομεν εἰς ἐλεεινόν τι ξενοδοχεῖον ἢ εἰς ἀχυρῶνα, κατακεκμηκότες, βεβρεγμένοι μέχρι τοῦ χιτῶνος, ἔχοντες τὸν πηλὸν τοῦ δρόμου ὡς τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς μας, δὲν κατεκλινόμην κατεχόμενος ὑπ' ἰδεῶν εὐαρέστων.

Ὅτε, μετὰ τὴν Διῶνα, διήλθομεν τοὺς λόφους τῆς Χρυσῆς· Ἀκτῆς, κατελήφθημεν ὑπὸ ψύχους ὕγρου, καὶ ἐπαγώνομεν μέχρι τῶν ὀστέων· ὁ δὲ Καρδούλης ἐγίνετο ἐπὶ μελαγχολικώτερος καὶ χειροτέρας διαθέσεως ἀφ' ὅτι ἦμην ἐγώ.

Ὁ σκοπὸς τοῦ κυρίου μου ἦτον νὰ φθάσωμεν εἰς Παρίσιαν ὅσον τάχιον, διότι μόνον εἰς τὰ Παρίσια εἶχομεν ἐλπίδα νὰ δώσωμεν τινὰς παραστάσεις κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἀλλ' εἶπε διότι τὸ βαλάντιόν του δὲν τῷ ἐπέτρεπε νὰ ὁδοιπορήσῃ μεν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, εἴτε δι' οἰονδήποτε ἄλλον λόγον, πεζῶς ἐπρόκειτο νὰ μεταδῶμεν ἐκ Διῶνος εἰς τὰ Παρίσια.

Ὅσakis ὁ καιρὸς τὸ ἐπέτρεπεν, ἐδίδομεν μικρὰν παράστασιν εἰς τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις δι' ὧν διηρχόμεθα, καὶ μετ' εὐτελεῖς εἰσπράξεις ἐξηκολουθοῦμεν τὴν ὁδοιπορίαν.

Μέχρι Σαλῶνος εὐωδῶμεν ὅπως δῆποτε, ἂν καὶ οὐκ ὀλίγον ἐπιεζόμεθα ὑπὸ τοῦ κρύους καὶ τῆς ὑγρασίας· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐξῆλθομεν τῆς πόλεως ταύτης, ἐπαυσεν ἡ βροχὴ, καὶ ὁ ἀνεμὸς ἐπνευσε βόρειος.

Κατ' ἀρχάς δὲν παρεπονούμεθα, ἂν καὶ εὐάρεστον δὲν ἦτον νὰ ἔχωμεν τὸν ἀνεμὸν κατὰ πρόσωπον. Ὅπως δῆποτε ὅμως, προτιμότερος αὐτὸς, ὅσον τραχὺς καὶ ἂν ἦτον, τῆς ὑγρασίας εἰς ἣν ἐσηπόμεθα πρὸ πολλῶν ἐβδομάδων.

Δυστυχῶς ὅμως ὁ ἀνεμὸς δὲν ἔμεινε ξηρὸς· τὸν οὐρανὸν ἐπλήρωσαν πυκνὰ μελανὰ νέφη, ὁ

ἤλιος ἐντελὲς ἐκρύβη, καὶ τὰ πάντα προήγγελλον προσεχῇ χιόνα.

Κατωρθώσαμεν ὅμως νὰ φθάσωμεν εἰς μέγα χωρίον πρὶν ἢ χιὼν ἀρχίσῃ· ἀλλ' ὁ σκοπὸς τοῦ κυρίου μου ἦτον νὰ φθάσωμεν ὅσον τάχιστα εἰς Τρώϊαν, ἥτις εἴ·αι μεγάλη πόλις, ὥστε ἐκεῖ ἐδυνάμεθα συνεγῶς νὰ παριστώμεν, ἂν ἡ κακοκαιρία μᾶς ἡνάγκαζε νὰ μείνωμεν πολὺν χρόνον.

— Ὑπαγε ταχέως εἰς τὴν κλίνην σου, μοι εἶπεν, ὅτε κατελύσαμεν εἰς τὸ ξενόδοχεον, διότι αὐρίον ὁ ἀναχωρήσωμεν πρῶτ'. Φοβοῦμαι μὴ μᾶς καταλάβῃ ἡ χιὼν.

Βκείνος ὅμως δὲν ἐκούμῃθι ἀμέσως, ἀλλ' ἐμείνε παρὰ τὴν γωνίαν τῆς ἐστίας τοῦ μαγειρείου, θερμαίνων τὸν καρδούλῃν, ὅστις εἶχε πολὺ ὑποφέρει ἐκ τοῦ ψυχροῦ τῆς ἡμέρας, καὶ δὲν ἔπαυε γογγύζων, εἰ καὶ εἶχομεν φροντίσεις νὰ τὸν τυλίξωμεν εἰς καλύμματα.

Τὴν ἐπαύριον ἐξύπνησα πολὺ ἐνωρίς καθ' ἣν εἶχον λάβει διαταγὴν. Δὲν εἶχεν ἐξημερώσει ἀκόμη, καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτον μέλας καὶ χαμηλός, χωρὶς ἐνός ἀστέρος.

Εἰσέβητο ὡς ἂν μέγα καὶ σκοτεινὸν πῶμα εἶχεν ἐπικαθίσει ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἡπέλκει νὰ τὴν συντρίψῃ. Ὅταν ἠνοίγετο ἡ θύρα, σφοδρὸς ἀνεμὸς εἰσώμα εἰς τὴν ἐστίαν, καὶ ἀνέφλεγε τὰ ἡρίκαυστα ξύλα, ἅτινα ἀπὸ τῆς προτεραίης ἦσαν κεκαλυμμένα ὑπὸ τὴν τέφραν.

Νομίζω, εἶπεν ὁ ξενόδοχος, ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον ν' ἀναχωρήσῃς. Εἰγὼ δὲν θά τὸ ἐκάρμην. Θὰ χιονίσῃ.

Βιάζουμαι, ἀπήντησεν ὁ Βιτάλης, καὶ ἐλπίζω νὰ φθάσω εἰς Τρώϊαν πρὸ τῆς χιόνος.

Τριακόντα χιλιόμετρα, εἶπεν ὁ ἄλλος, εἰς μίαν ὥραν δὲν διατρέχονται.

Ὅχι ἦττον ὅμως ἀνεχωρήσαμεν.

Ὁ Βιτάλης εἶχε τὸν καρδούλῃν ὑπὸ τὸ ἐνδυμῶν του, ἵνα τῷ μεταδίδῃ μέρος τῆς ἰδίας τοῦ θερμότητος· οἱ δὲ κύνες, χαίροντες διὰ τὸν ζῆρὸν τοῦτον καιρὸν, ἔτρεχον ἐμπρὸς μας.

Ὁ κύριός μου μοι ἡγόρασεν ἐν Διῶνι προβιάν, ἥς αἰτρίχες ἦσαν πρὸς τὰ ἐντός. Εἰς αὐτὴν ἐτυλίχθην, καὶ ὁ βορρᾶς, ὅστις κατὰ πρόσωπον μᾶς ἐφύσα, μοι τὴν ἐκόλλησεν εἰς τὸ σῶμα.

Εὐάρεστον δὲν ἦτον ν' ἀνοίγωμεν τὸ στόμα, διότι ἐπεριπατοῦμεν ἀμφοτέροι σιωπηλοὶ, ταχύνοντες τὸ βῆμα, καὶ διὰ νὰ σπεύσωμεν καὶ διὰ νὰ θερμαινώμεθα.

Ἄν καὶ τὰ χαράγματα εἶχον φθάσει, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνοιγμὰ δὲν ἐφαίνετο.

Τέλος, πρὸς ἀνατολὰς γραμμὴ ὑπόλευκος διήνοιξε τὸ σκότος, ἀλλ' ὁ ἥλιος δὲν ἐφάνη. Νύξ δὲν ἦτον πλέον, ἀλλὰ θὰ ἦτον ὑπερβολή, καὶ μεγάλη, ἂν ἐλέγομεν ὅτι ἦτον ἡμέρα.

Εν τούτοις ὅμως εἰς τὴν πεδιάδα τ' ἀντικείμενα ἤρχισαν νὰ διακρίνονται. Τὸ πελιδνὸν φῶς, τῆς γῆς ἐφαπτόμενον, καὶ εἰσέρον διὰ τῆς

ἀνατολῆς, ὡς διὰ μεγίστης ἀνοικτῆς καταπακτῆς, μᾶς ἐδείκνυε τὰ δένδρα γυμνά τῶν φύλλων τῶν, καὶ ἐνιαχοῦ θάμνους ἢ κλαδία ἐφ' ὧν ἔμενον ἔτι τὰ φύλλα ξηρά, καὶ κινούμενα καὶ δερνόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐξέπεμπον ἦχον ξηρὸν.

Οὐδεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, οὐδεὶς εἰς τοὺς ἀγρούς, οὔτε ἀμάξης, οὔτε μάστιγος κρότος ἀκούεται. Τὰ μὲν ἐμψυγα ὄντα ἦσαν τὰ πτηνά· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ δὲν ἐφαίνοντο, ἀλλ' ἠκούοντο μόνον, διότι ἔμενον κεκρυμμένα ὑπὸ τὰ φύλλα· μόναι δὲ αἱ κίσσαι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ὑψοῦσαι τὴν οὐρὰν καὶ τὸ ῥάμφος, ἀναπειτώσαι ἐσάκις ἐπλησιάζουσαι καὶ καθεζόμεναι εἰς τὰ δένδρα, ἐκείθεν δὲ καταδιώκουσαι ἡμᾶς διὰ τῶν κραυγῶν τῶν, αἵτινες ὁμοιάζον ὡς λοιδορία ἢ ὡς εἰδοποιήσεις δυσσαίωνοι.

Αἰφνης λευκὸν σπρῆσον ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν, κατὰ τὸν βορρᾶν κῆρυκεν δὲ ταχέως, ἐρχόμενον πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἠκούσαμεν ὡς παράδοξον ψιθυρὸν κραυγῶν παραφώνων. Μετ' ὀλίγον δ' ἐγνωρίσαμεν ὅτι ἦσαν ἄγριοι κύκνοι ἢ χῆνες, μετὰ νασπεύοντες ἀπὸ βορρᾶ εἰς μέσην θάλασσαν. Καὶ ἀφ' οὗ δὲ παρήλθον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς μας καὶ ἐμακρύνθησαν, ἐφαίνοντο εἰσέτι πεσπῶντα εἰς τὸν ἀέρα τινὰ τῶν πετρινῶν τῶν, λευκὰ ἐπὶ τοῦ μέλανος ἐπίφαινόμενα οὐρανοῦ.

Ἡ χώρα ἦν διηρημένη ἦν πενθίμως μελαγχολική, καὶ τὴν κατήφειαν αὐτῆς κῆρυκεν ἔτι ἡ σιωπή. Ὅπου καὶ ἂν ἐξεστίνετο τὸ βλέμμα διὰ τῆς ζοφερᾶς ταύτης ἡμέρας, ἐφαίνοντο μόνον πεδιάς γυμνάς, λόφοι ξηροὶ καὶ δάση κίτρινα.

Ὁ ἀνεμὸς ἔπνεε πάντοτε ἐκ βορρᾶ, τείνων ὅμως ἐλαφρῶς ν' ἀποκλίνῃ καὶ πρὸς δυσμὰς, ὅθεν ἤρχοντο σύννεφα χαλκάχρα, βάρεα καὶ χαμηλά, ἅτινα ἐφαίνοντο ὡς ἂν βάρεα ἐπεκάθηοντο εἰς τῶν δένδρων τὰς κορυφὰς.

Μετ' οὐ πολὺ ὀλίγα χιόνος νιφάδες, μεγάλας ὡς χρυσάλλιδες, παρήλθον ἐμπρὸς τῶν δεφθαλμῶν ἡμῶν, καὶ κατήρχοντο, ἀνέρχοντο, περιεστρέφοντο, χωρὶς νὰ πέσωσιν εἰς τὴν γῆν.

Πολὺ εἰσέτι δὲν εἶχομεν προχωρήσει, καὶ μοι ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ φθάσωμεν εἰς Τρώϊαν πρὸ τῆς χιόνος. Ἀλλὰ τοῦτο μοι ἦτον περίπου ἀδιάφορον, καὶ ἐσκεπτόμην μάλιστα ὅτι ἡ χιὼν, ἂν ἐπιπτε, θὰ ἔπαυε τὸν βορρῆον ἀνεμὸν, καὶ θὰ ἐμετρίαζε τὸ ψυχρὸν.

Ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζον τί ἐστὶ τρικυμία χιόνος.

Δὲν ἤργησα δὲ νὰ τὸ μάθω, καὶ κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ λησμονήσω ποτὲ αὐτὸ τὸ μάθημα.

Τὰ ἐκ βορειοδυτικῆς διευθύνσεως ἐρχόμενα νέφη εἶχον πλησιάσει, καὶ εἶδος λευκῆς λάμψεως ἐφώτιζε τὸν οὐρανὸν πρὸς τὸ μέρος τῶν. Εἶχον δὲ διανοιγῇ, καὶ ἐκ τοῦ κόλπου τῶν ἐξήρχετο ἡ χιὼν.

Δὲν ἐπέτῳ δὲ πλέον χρυσάλλιδες ἐμπρὸς μας, ἀλλὰ κρημνιστὸν ἐχιόνιζε πέριξ ἡμῶν.

— Γραπτὸν ἦτον νὰ μὴ φθάσωμεν εἰς Τρώϊαν,

εἶπεν ὁ Βιτάλης. Πρόπει νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν πρώτην οἰκίαν ἣν ὁ ἀπαντήσωμεν.

Καλὸς λόγος ἦτον οὗτος, καὶ δι' ἐμὲ λίαν εὐάρεστος. Ἀλλὰ ποῦ θὰ εὐρίσκομεν τὴν φιλόξενον ταύτην οἰκίαν; Πρὶν μᾶς περιβάλῃ ἡ χιὼν εἰς τὸν λευκὸν ζόφον τῆς, εἶχον ἐρευνήσει τὴν χώραν ὅσον μακρὰν τὸ βλέμμα μου ἐξεστίνετο, καὶ οὔτε οἰκίαν εἶχον ἰδεῖ, οὔτε ἄλλο τι ἀγγέλλον χωρίου γειτνίαςιν· ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἐπλησιάζουσαν εἰς τὴν εἰσοδὸν δάσους, οὗ τὰ σκοτεινὰ βᾶθη συνεχόντο μετὰ τοῦ ἀπείρου, ἐμπρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκατέρωθεν ἐπὶ τῶν λόφων οἵτινες μᾶς περιεστοίχιζον.

Δὲν ὑπῆρχε λοιπὸν ἐλπίς τῆς οἰκίας ταύτης ἣν ὁ κύριός μου μοι ὑπέσχετο. Ἀλλ' ἴσως ὅμως καὶ ἡ χιὼν δὲν θὰ ἐξηκολούθει.

Ἀλλ' ἡ χιὼν ἐξηκολούθησε, καὶ μάλιστα κῆρυκεν.

Εὐτὸς ὀλίγων στιγμῶν εἶχε καλύψει τὴν ὁδὸν, ἢ, ὀρθότερον, ὅτι τὴν ἀνεχαιτίζεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τοὺς σωρούς τῶν λίθων, τὰ χόρτα παρὰ τὴν ὁδὸν, τὰ φύγανα καὶ τοὺς θάμνους τῶν τάφρων· διότι, συρομένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ὅστις ἐξηκολούθει πνέων σφοδρὸς, ἐπέτα παρὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐσωρεύετο εἰς πᾶν ἐμπόδιον.

Δυσάρεστον δι' ἡμᾶς ἦτον ὅτι καὶ ἡμεῖς ἤμεθα μετὰ τῶν τῶν ἐμποδίων. Ἡ χιὼν μᾶς ἐκτύπα, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν στρογγύλων ἐπιφανειῶν ὠλισθαίνεν· ἀλλ' ὅπου εὐρίσκειν ἀνοιγμὰ ἢ ῥαφὴν, ἐκεῖ εἰσέχομετο ὡς κόνις λεπτὴ, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνέλυε.

Εἰγὼ τὴν ἡσθάνομην ὡς μοι κατήρχετο εἰς τὸν λαιμὸν ὑπὸ μορφήν καὶ εἰς ἰδιότητα ψυχροῦ ὕδατος, καὶ ὁ κύριός μου, ἀνεγείρας τὴν προβιάν του ἵνα προφυλάττῃ τὸν καρδούλῃν, δὲν ἦτον βεβαίως κεκαλυμμένος περισσότερον ἢ ἐγώ.

Ὅχι ἦττον ὅμως ἐξηκολούθουν περιπατοῦντες ἐν σιωπῇ ἐναντίον χιόνος καὶ ἐναντίον ἀνεμῶν. Μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀπεσπέρουμεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν ὅπως ἀναπνεύσωμεν.

Οἱ κύνες δὲν ἐπροπορεύοντο, ἀλλὰ μᾶς ἠκολούθουν κατ' ἴχνος, ὡς ἂν μᾶς ἐξήτουν καταφυγὴν, ἣν δὲν εἶχομεν νὰ τοῖς δώσωμεν.

Προῦχωροῦμεν δὲ βραδέως, δυσκόλως, τετυφλωμένοι, κάθυγροι, καταπαγώμενοι· καίτοι δὲ πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ δάσος περιπατοῦντες, δὲν εὐρίσκομεν ὅμως καταφυγὴν εἰς αὐτὸ, διότι ἡ ὁδὸς ἦτον ὅλη ἐκθετος εἰς τὸν ἀνεμὸν.

Εὐτυχῶς (καὶ πρέπει νὰ εἰπῶ εὐτυχῶς) ὁ θυελλώδης ἀνεμὸς ἐκόπασε βαθμυδὸν, καὶ τότε αὐξήσασα ἡ χιὼν, ἀντὶ νὰ πίπτῃ ὡς κόνις, κατήρχετο πυκνὴ καὶ παχέα.

Μετὰ τινὰ λεπτά ἡ ὁδὸς ἐκαλύπτετο ὑπὸ βαθείας στιβάδος χιόνος, καὶ ἀσφῶς ἐθαδίζομεν ἐπ' αὐτῆς.

Εὐνότε ἐβλεπον τὸν κύριόν μου στρέφοντα τὰ

βλέμματα πρὸς τ' ἀριστερά, ὡς ἂν τι ἐξήτει ἐκεῖ. Ἀλλ' ἐκεῖ τὸ μόνον ὃ ἐφαίνετο ἦν εὐρεία ἑκτασις ἀδενδρῶν, διότι κατὰ τὸ προλαβὼν ἔαρ εἶχον κοπῇ τὰ μεγάλα δένδρα αὐτῆς, τῶν δὲ νέων δευδρυλλίων οἱ κορμοὶ ἐκάμποντο ὑπὸ τὸ βάρος τῆς χιόνος.

Τί ἤλπιζε νὰ εὕρῃ εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο; Τὸ κατ' ἐμὲ ἐβλεπον μόνον ἐμπρὸς μου εἰς τὴν ὁδὸν, ὅσον μακρὰν ἡδύνατο νὰ ἐκταθῇ τὸ βλέμμα μου, ἐξετάζων ἂν τὸ δάσος αὐτὸ δὲν θὰ εἶχε τέλος καὶ ἂν οἰκίαν δὲν θ' ἀνεκαλύπτομεν.

Ἀλλ' ἀπόνοια ἦτον τὸ νὰ ζητῶ νὰ διασχίσω διὰ τοῦ βλέμματος τὸν λευκὸν ἐκείνον καταρράκτην. Εἰς ὀλίγων μέτρων ἀπόστασιν συνεχόντο τ' ἀντικείμενα, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἐβλέπομεν εἰμὴ τὴν χιόνα πίπτουσαν εἰς νιφάδας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον συχνὰς, περιβάλλουσας ἡμᾶς ὡς εἰς τὰ ἄμματα ἀπεράντου λευκοῦ δικτύου.

Εὐάρεστος δὲν ἦτον ἡ θέσις μας· ἐγὼ δὲ ποτὲ δὲν εἶχον ἰδεῖ τὴν χιόνα πίπτουσαν, οὔτε ἀκόμη ὦν ἐντὸς κλειστοῦ παραθύρου καὶ θερμοῦ δωματίου, χωρὶς νὰ αἰσθάνωμαι ἀόριστόν τινα βαρυθυμίαν· ἀλλὰ τώρα ἔλεγον προσέτι κατ' ἐμαυτὸν ὅτι πολὺ ἀκόμη πρέπει ν' ἀπείχετο τὸ θερμὸν δωμάτιον.

Ἀνάγκη ὅμως ἦτον νὰ προχωρῶμεν καὶ νὰ μὴ ἀποθαρόνωμεθα, διότι οἱ πόδες μας ἐβυθίζοντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν χιόνα, ἀναθαίνουσας ἤδη μέχρι τῶν γονάτων μας, καὶ διότι τὸ βάρος τὸ πιέζον τοὺς πέλους μας κῆρυκεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον.

Αἰφνης εἶδον τὸν Βιτάλην ἐκτεινόντα τὴν χεῖρα πρὸς τ' ἀριστερά, ὡς ἵνα ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν μου. Τότε ἀπέβλεψα πρὸς ἐκεῖ, καὶ μοι ἐφάνη ὡς ἂν ἐβλεπον συγκεχυμένους εἰς τὴν ἀδενδρὸν ἑκτασιν καλύβην ἐκ κλάδων πεπλεγμένην καὶ ὑπὸ χιόνος κεκαλυμμένην.

Ἐξήγησιν δὲ δὲν ἐξήγησα, ἐννοῶν ὅτι ὁ κύριός μου δὲν μοι ἐδείξε τὴν καλύβην ἐκείνην ἵνα θαυμάσω τὴν καλλιτεχνικὴν ἐντύπωσιν ἣν ἀπέτέλει εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἀλλ' ἐπρόκειτο νὰ εὐρωμεν τὸν δρόμον ὅστις νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὴν καλύβην.

Εὐκολον ὅμως δὲν ἦτον, διότι τόσον βαθεῖα ἦτον ἡ χιὼν, ὥστε ἐκρυπτε πᾶν ἴχνος ὁδοῦ ἢ ἀτραποῦ. Ἀλλὰ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἀνοικτῆς ἐκτάσεως, ἐκεῖ ὅπου πάλιν ἤρχιζον τὰ μεγάλα δένδρα, μοι ἐφάνη ὅτι ἡ τάφρος ἢ παρὰ τὴν μεγάλην ὁδὸν δὲν ἦτον κοίλη· ἐξ οὗ ὑπέθεσα ὅτι ἐκεῖ ἤρχιζεν ἡ ἀτραπὸς ἢ πρὸς τὴν καλύβην.

Ἦτον δ' αὐτὴ κατεσκευασμένη ἐκ σεσωρευμένων φρυγάνων καὶ θάμνων συνδεδεμένων καὶ κλάδοι ἦσαν ἐρριμένοι ἐπ' αὐτῶν ἐν εἰδεί στέγης. Ἦσαν ὅμως οἱ κλάδοι οὗτοι τοσοῦτον πυκνῶς συνδεδεμένοι, ὥστε ἡ χιὼν δὲν διήρχετο δι' αὐτῶν.

Ὅπως δὴ ποτε ἦτον καταφύγιον τοῦτο ἀζίζιον οἰκίαν.

Ζωηρότεροι ἡμῶν καὶ περισσοτέρων σπουδὴν ἔχοντες οἱ κύνες, εἰσῆλθον πρῶτον εἰς τὴν καλύβην, καὶ ἐκυλίωντο εἰς τὸ ξηρὸν ἑδαφος, εἰς τὴν σκόνιν, χαρμωδῶς γαυγίζοντες.

Δὲν ἦτον δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα εὐχαρίστησις μικροτέρα τῆς ἐδικῆς τῶν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐξεφράζομεν κυλιόμενοι εἰς τὴν σκόνιν, ὅσον καὶ ἂν θάμῃς ἦτον τοῦτο ὠφέλιμον ὅπως μᾶς στεγνῶσῃ.

Τὸ ὑπέθετον, εἶπεν ὁ Βιτάλης, ὅτι ἐδῶ, ὅπου νεωστὶ ἐκόπησαν καὶ ἐπωλήθησαν δένδρα, ἐπρεπε νὰ ὑπάρχῃ καλύβη ξυλοκόπου. Τώρα δὲ χιονίζει.

— Ἀς χιονίζει! ἐπανελάθον προκλητικῶς καὶ ἐγώ.

Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὴν θύραν, ἡ ἀρθρότερον πρὸς τὸ ἀνοιγμὰ τῆς καλύβης, — διότι δὲν εἶχεν οὔτε θύραν οὔτε παράθυρον, — νὰ τινάξω τὴν χιόνα ἀπὸ τοῦ ἐνδύμα καὶ τὸν πῖλόν μου, χωρὶς νὰ βρέξω τῆς νέας ἡμῶν κατοικίας τὸ ἑδαφος.

Ἦτον δὲ ἀφελεστάτη ἡ κατοικία αὕτη, οὐ μόνον κατὰ τὴν κατασκευὴν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ ἐπιπλά, συνιστάμενα εἰς ἐν ἐδῶλιον ἐκ χώματος, καὶ εἰς τινὰς πέτρας αἰτνες ὡς καθίσματα ἐχρησίζεσθαι. Ἀλλὰ τὸ πολυτιμότερον ἐστὶ δι' ἡμᾶς, εἰς δὲ περιστάσεις διετελοῦμεν, ἦσαν πέντε ἢ ἑξ πλίνθοι κατὰ γῆς εἰς μίαν τῶν γωνιῶν ἠπλωμέναι καὶ ἀποτελοῦσαι τὴν ἐστίαν.

Φωτιά! Ἡμπορούσαμεν ν' ἀνάψωμεν φωτιά!

Ἀληθὲς εἶναι ὅτι διὰ φωτιάν δὲν ἀρκεῖ μόνον ἐστία, ἀλλὰ χρειάζονται καὶ ξύλα νὰ ριφθῶσιν εἰς τὴν ἐστίαν.

Ἀλλ' εἰς οἰκίαν ὡς τὴν ἡμετέραν τὰ ξύλα δὲν ἦσαν δυσεύρετα, καὶ ἐδυνάμεθα νὰ τὰ προμηθευθῶμεν ἐκ τῶν τοίχων ἢ ἐκ τῆς στέγης, δηλαδή ν' ἀποσπῶμεν κλάδους, θάμνους καὶ φρύγανα, ἀλλὰ νὰ τ' ἀποσπῶμεν ἐκ διαφόρων μερῶν, ἵνα μὴ διακινδυνεύσωμεν τῆς οἰκίας τὴν στερεότητα.

Τοῦτο καὶ ἐγένετο τάχιστα, καὶ μετ' ὀλίγον λαμπρὸν πῦρ χαρμωδῶς ἐσπινθηροβόλει ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ἐστίας.

ὦ! τί πῦρ! τί καλὸν πῦρ!

Ἀληθὲς εἶναι ὅτι δὲν ἔκαμε χωρὶς καπνοῦ, καὶ ὅτι ὁ καπνὸς, μὴ ἐξερχόμενος διὰ καπνοδόχης, ἐξεχείτο εἰς ὅλον τὸ δωμάτιον. Πλὴν τί πρὸς τοῦτο. Ἡμεῖς φλόγα, ἡμεῖς θερμὴν ἠθέλομεν.

Ἐν ᾧ δ' ἐγώ, πρηνὴς ἐπὶ τῶν δύο χειρῶν μου κείμενος, ἐφύσων τὸ πῦρ, οἱ κύνες εἶχον περικαθήμενοι εἰς τὴν ἐστίαν σοβαρῶς ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, καὶ τὸν πρᾶχλον τείνοντες, παρουσίαζον εἰς τῆς φλογὸς τὰς ἀκτῖνας τὴν βεβρεγμένην καὶ κατεφυγμένην κοιτίαν τῶν.

Μετ' οὐ πολὺ καὶ ὁ Καρδούλης, διανοίξας τὸν

ἐπενδύτην τοῦ κυρίου του, καὶ μετὰ προφυλάξεων προτείνας τὴν μύτην, ἠρεύνησε ποῦ εὐρίσκετο. Εὐχαρίστηθεις δ' ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐρεύνης, ἐπὶ ἠδῆσε διὰ μιᾶς κατὰ γῆς, καὶ τὴν ἀρίστην θέσιν ἐνώπιον τοῦ πυρὸς καταλαβὼν, ἐξέτεινε πρὸς τὴν φλόγα τὰς δύο μικρὰς χεῖράς του, αἰτνες ἔτρεμον.

Ἀσφαλεῖς λοιπὸν ἡμεῖς ἦδη ὅτι ἐκ ψυχῆς δὲν θ' ἀπεθνήσκομεν· ἀλλὰ τῆς πείνης τὸ ζήτημα δὲν ἦτον λελυμένον.

ὑπὸ τὴν φιλόξενον ταύτην στέγην οὔτε ἄρτων ἀποθήκη ὑπῆρχεν, οὔτε μαγειρεῖον μετὰ συριζάντων λεβήτων.

Εὐτυχῶς ὅμως ὁ κύριος ἡμῶν ἦτον ἀνὴρ προμηθεὺς καὶ πεπειραμένος. Τὸ πρῶτον, πρὶν ἐγὼ ἐξυπνήσω, εἶχεν ἐτοίμασει τὰ ἐφόδια τῆς ὁδοπορίας, τεμάχιον ἄρτου, καὶ ὀλίγον τυρόν. Ἀλλὰ περιστάσεις δὲν ἦτον τότε διὰ πολλὰς ἀξιώσεις γαστρονομίας δι' ὃ καὶ ὅτε εἶδομεν τὸν ἄρτον, κοινὴ εὐχαρίστησις ἐξεφράσθη ὑπ' ἡμῶν.

Δυστυχῶς αἱ μερίδες μεγάλα δὲν ἦσαν, καὶ τὸ κατ' ἐμὲ οἰκτρῶς ἐφευρόμεθα αἱ ἐλπίδες μου· διότι ἀντὶ ὀλοκλήρων τῶν μερίδων, ὁ κύριός μας μᾶς ἔδωκε μόνον τὰς ἡμισείας.

Δὲν γνωρίζω τὸν δρόμον, εἶπεν ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ βλέμματός μου, καὶ δὲν ἤξεύρω ἂν ἐντεῦθεν μέχρι Τρωίας θά ἐύρωμεν ξενοδοχεῖον ὅπου νὰ φάγωμεν. Προσέτι δὲν γνωρίζω οὔτε τοῦτο τὸ δάσος. Ἡξεύρω μόνον ὅτι ἡ χώρα αὕτη εἶναι πολὺ δένδρος, καὶ ὅτι ἀπὸ πάντων δάσων διαδέχονται ἀλλήλα ἐν αὐτῇ, τὰ τῆς Χαούρκης, τῆς Ρυμιλλίας, τῆς Ὀθης, τῆς Ὠμόντης. Ἰσὼς πολλὰς ὥρας ἀπέχομεν ἀπὸ πάσης κατοικίας. Ἰσὼς ἐπὶ πολὺ θὰ μείνωμεν καθευγμένοι εἰς τὴν καλύβην ταύτην. Πρέπει νὰ φυλαξώμεν ζωοτροφίας καὶ διὰ τὸ γεῦμα.

Οὗτοι ἦσαν εὐκατάληπτοι λόγοι δι' ἐμὲ, ἀλλὰ δὲν ἔπεισαν πῶς τοὺς κύνας. Οὗτοι βλέποντες τὸν ἄρτον νὰ ἐναποτίθεται πάλιν εἰς τὸν σάκκον, ἐν ᾧ μὲν εἶχον φάγει, ἐξέτειναν τὸν ἐμπρόσθιον πόδα εἰς τὸν κύριόν των, τῷ ἐξύσαν τὰ γόνατα, καὶ διὰ παντομίμας ἐξέφραζον τὴν παρὰ κλήσιν τοῦ ν' ἀνοιξῇ ἐκ νέου τὸ σάκκον, εἰς ὃ προσήλουν ἱκετευτικὰ βλέμματα.

Ἀλλὰ παρακλήσεις, ἀλλὰ ὠπειται, ὅλα μάταια· τὸ σάκκον δὲν ἠνεώχθη.

Ἀλλ' ὅσον λιτὸν καὶ ἂν ἦτον τὸ ἐλαφρὸν τοῦτο δεῖπνον, μᾶς εἶχεν ὅμως ἀποδώσει τινὰς δυνάμεις. Ἡμεῖς ἦδη ὑπὸ στέγην, ἡ φωτιά μᾶς ἐγλυκοθερμαίνει, καὶ οὕτως ἐδυνάμεθα νὰ περιμείνωμεν μέχρις οὗ ἡ χιών παύσῃ.

Τὸ νὰ μείνωμεν εἰς αὐτὴν τὴν καλύβην, δι' ἐμὲ δὲν ἦτον πολὺ φοβερόν, καὶ μάλιστα καθ' ὅσον ἡμῶν πεπεισμένος ὅτι πολὺ δὲν θὰ μείνωμεν καθευγμένοι, ὡς μοι εἶχεν εἰπεῖ ὁ Βιτάλης δικαιολογῶν τὴν φειδωλίαν του. Ἡ χιών δὲν θὰ ἐπιπτε πάντοτε.

Ἀληθὲς ὅμως ἀφ' ἑτέρου ὅτι οὐδὲν προσμήνυε τὴν προσεχῇ παύσιν τῆς χιόνος.

Διὰ τῆς ὁπῆς τῆς καλύβης μας ἐβλέπομεν πάντοτε τὰς νιφάδας καὶ κατήρχοντο πυκναὶ καὶ ταχεῖαι· ἐπειδὴ δὲ ἄνεμος δὲν ἔπνεε πλῆθον, κατήρχοντο κατ' εὐθείαν, αἱ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ, καὶ ἄνευ διαλείψεως.

Ὁ οὐρανὸς δὲν ἐφαίνετο, καὶ ἡ λάμψις, ἀντὶ νὰ κατέρχεται ἄνωθεν, ἀνῆρχετο κάτωθεν, ἐκ τῆς σιληνῆς σινδόνης ἥτις ἐκάλυπτε τὸ ἑδαφος.

Οἱ κύνες, οἰκειωθέντες μετὰ τῆς βεβιασμένης ταύτης σταθμεύσεως, εἶχον ἀποκαταστήθῃ περὶ τοῦ πυρὸς καὶ οἱ τρεῖς, ὁ μὲν στρογγύλως κατακλινθεῖς, ὁ δὲ ἠπλωμένος ἐπὶ τοῦ πλευροῦ, ὁ δὲ Κάπης τὴν βίνα χῶνων εἰς τὴν στάκτην, καὶ ἐκοιμῶντο.

Τότε μοι ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα καὶ εἰς ἐμὲ νὰ τοὺς μιμηθῶ. Εἶχον ἐξυπνήσει πολὺ πρῶτον, καὶ πολὺ εὐαρεστότερον θὰ μοι ἦτον νὰ ὁδοπορῶ εἰς τὴν χώραν τῶν ὀνείρων, ἴσως ἐπὶ τοῦ Κύκλου, παρὰ νὰ βλέπω αὐτὴν τὴν χιόνα.

Πόσον καιρὸν ἐκοιμήθην, δὲν τὸ ἤξεύρω· ἀλλ' ὅτε ἐξύπνησα δὲν ἐχιόνιζε πλέον. Ἐξω δὲ εἶδον ὅτι περὶ τῆς καλύβης μας εἶχε σιθιάζει πολὺ περισσότερον. Ἄν ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρήσωμεν, θὰ εἶχον χιόνα ὑπὲρ τὰ γόνατα.

Τί ὥρα ἦτον;

Δὲν ἐδυνάμην νὰ ἐρωτήσω τὸν κύριόν μου, διότι κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας αἱ πολὺ ὀλίγαι εἰσπράξεις δὲν εἶχον ἀναπληρώσει τὰς δαπάνας τῆς φυλακῆς καὶ τῆς δίχης, ὥστε εἰς τὴν Διῶνα, διὰ ν' ἀγοράσῃ τὴν προδιάν μου καὶ ἄλλα τινὰ χρήσιμα εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἐμὲ, ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ τ' ὠρολόγιόν του, τὸ χονδρὸν ἀργυροῦν ὠρολόγιον, ἐκεῖνο ἐφ' οὗ εἶχον ἰδεῖ τὸν Κάπην νὰ δεικνύῃ τὴν ὥραν ὅταν ὁ Βιτάλης με παρέλαβεν εἰς τὴν συνοδίαν του.

Ἐπρεπε λοιπὸν παρὰ τῆς ἡμέρας νὰ μάθω ὅ,τι δὲν ἐδύνατο νὰ μ' εἰπῇ τὸ καλὸν, χονδρὸν ὠρολόγιον.

Ἀλλὰ καὶ ἔξω οὐδεμίαν ἐδυνάμην νὰ λάβω ἀπόκρισιν. Κάτω, εἰς τὸ ἑδαφος ἐφαίνετο λευκὴ μόνον καὶ θαμβοῦσα γραμμὴ ὑπὲρ αὐτὴν, εἰς τὸν ἀέρα, σκοτεινὴ ὀρίχλη· εἰς τὸν οὐρανὸν λάμψις συγκεχυμένη μετὰ τινων κηλίδων ἀκαθάρτου κιτρίνου χρώματος ἐνιαχοῦ.

Οὐδὲν ὅμως τούτων δὲν ἐνεδείκνυνεν τίς ἦτον τότε ἡ ὥρα.

Οὐδὲ διὰ τῆς ἀκοῆς δ' ἐμανθάνομεν περισσότερα παρὰ διὰ τῆς ὁράσεως· διότι ἐπεκράτει σιωπὴ ἐντελής, ἣν δὲν ἐτάραττε οὔτε πτηνοῦ φωνή, οὔτε μᾶστιγος κρότος, οὔτε ἦχος κινουμένης ἀμάξης. Ποτὲ δὲν ὑπῆρξε νύξ σιωπηλοτέρα τῆς ἡμέρας ταύτης.

Προσέτι δὲ καὶ ἡ ἀκίνησις ἦτον πληρεστάτη περὶ τῆς ἡμῶν ἢ χιῶν εἶχεν ἀναχαιτίσει πᾶσαν κίνησιν, εἶχεν ἀπολιθώσει τὰ πάντα ἀπὸ καιροῦ

εἰς καιρὸν μόνον μετὰ μικρόν τινα ὑπόκωπον κρότον μολίς ἀκουόμενον, ἐβλέπομεν ἕνα κλάδον πεύκης βαρέως κινούμενον ὑπὸ τὸ βάρος τὸ ἐπικαθήμενον εἰς αὐτὸν ἐκλινε βαθμυγδὸν πρὸς τὴν γῆν, καὶ ὅταν ἡ κλίσις ἀπέβαινε πολὺ μετὰ γῆς, ἡ χιών ὀλισθαίνουσα ἐπιπτε, καὶ τότε ὁ κλάδος βιαίως ἀνετινάσσετο, καὶ τὸ βαθὺ πρᾶσινον χρώμα τοῦ φύλλου τοῦ ἀνεφαίνετο ἐπὶ τοῦ λευκοῦ σαβάνου τοῦ περιβάλλοντος τὰ ἄλλα δένδρα ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βίχης, ὥστε μακρόθεν ἐνομιζόμεν ὅτι βλέπομεν ἐνιαχοῦ σκοτεινὴν τρύπαν ἀνοιγομένην ἐντὸς τοῦ σαβάνου.

Ἐνῶ δ' ἔμενον παρὰ τὴν θύραν, ἐκπεπληγμένος εἰς τὸ θέαμα τοῦτο, ἤκουσα τὸν κύριόν μου νὰ με φωνάζῃ.

— Ἐπιθυμεῖς, μοι εἶπε, ν' ἀναχωρήσωμεν;

— Δὲν ἤξεύρω· τίποτε δὲν ἐπιθυμῶ. Θὰ πράξω ὅ,τι θέλετε νὰ πράξωμεν.

— Ἡ γνώμη μου λοιπὸν εἶναι νὰ μείνωμεν ἐδῶ, ὅπου τοῦλάχιστον ἔχομεν φωτίαν καὶ σέγην.

Ἐσυλλογίσθη δὲ ὅτι ἄρτον δὲν εἶχομεν, ἀλλὰ τὸν συλλογισμόν μου ἐφύλαξα ἐντὸς μου.

— Νομίζω ὅτι ἡ χιών θ' ἀρχίσῃ πάλιν μετ' ὀλίγον, ἐξηκολούθησεν ὁ Βιτάλης, καὶ δὲν πρόπει νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς τὴν ὁδόν, χωρὶς νὰ ἤξεύρωμεν πόσον ἀπέχομεν τινος κατοικίας. Ἡ νύξ πολὺ εὐάρεστος δὲν θὰ ἦτον ἐν μέσῳ τοιαύτης χιόνος· καλῆτερον εἶναι ἐδῶ νὰ διανυκτερεύσωμεν· τοῦλάχιστον θὰ ἔχωμεν τοὺς πόδας στεγνοὺς.

Τοῦ ζητήματος τῆς τροφῆς μένοντος ἐκτὸς τοῦ προκειμένου, κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ ἀπόφασις αὕτη οὐδὲν εἶχε δι' ἐμὲ τὸ δυσάρεστον. Ἀλλ' ὡς τε δὲ, καὶ ἀμέσως ἂν εἶχομεν κινήσει, οὐδ' ὅλως ἦτον ἀποδεχόμενος ὅτι πρὸ τῆς ἐσπέρας θὰ εὐρίσκομεν ξενοδοχεῖον ὅπου νὰ γευματίσωμεν, ἐν ᾧ ἀναμφισβήτητον ἦτον ὅτι κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν θὰ εἶχομεν σπῶμα χιόνος ἀπάτητον, καὶ ἐπομένως ἐπιπνον καθιστῶν τὴν ὁδοπορίαν.

Ἀνάγκη μόνον ἦτον νὰ σφίξωμεν τὴν κοιτίαν μας ἐντὸς τῆς καλύβης. Τίποτε ἄλλο.

Καὶ τοῦτο τῷ ὄντι συνέβη ὅτε εἰς τὸ γεῦμα ὁ Βιτάλης ἐκοψεν εἰς ἑξ τεμάχια καὶ μᾶς διένειμε τὸν μένοντα ἄρτον.

Φεῦ! πόσον ὀλίγος ἔμενε, καὶ πόσον ὁ ὀλίγος οὗτος ταχέως κατεβροχθήσθη, ἂν καὶ τὸν ἐτρώγομεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἵνα παρατείνωμεν τὴν ἐστίαν!

Ὅτε δ' ἐτελείωσε τὸ πτωχὸν καὶ βραχὺ γεῦμα τοῦτο, ἐνόμιζον ὅτι οἱ κύνες θὰ ἤρχίζον πάλιν τὰ κινήματά των τὰ μετὰ τὸ ἄριστον τῆς αὐγῆς, διότι προφανὲς ἦτον ὅτι πολὺ ἀκόμη ἐπείνων· ἀλλὰ παντάπασιν καὶ εἶδον καὶ τότε πάλιν πόσον ὀρεῖα ἦτον ἡ νοημοσύνη των.

Ὅτε ὁ κύριος ἡμῶν ἐναπέθεσε τὴν μάχαιράν του εἰς τὸ θυλάκιον τῆς περισκελίδος του, ὅπερ ἐνέφαιεν ὅτι τὸ συμπόσιον εἶχε τελειώσει, ὁ

Κάπης ἠγέρθη, καὶ νέσας διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ πρὸς τοὺς δύο συντρόφους του, ἐπῆγε καὶ ἐμύρισε τὸ σακκίον τῶ συνήθως τὴν τροφὴν περιέχον· συγχρόνως δ' ἔθηκεν ἐλαφρῶς καὶ τὸν πόδα ἐπ' αὐτόν, ὡς ἵνα τὸ ψιλαφῇ. Ἐκ τῆς διπλῆς δὲ ταύτης ἐξετάσεως πεισθεὶς ὅτι δὲν ὑπῆρχον πλέον τρόφιμα ἐν αὐτῷ, ἐπέσπρεψεν εἰς τὴν θέσιν του παρὰ τὴν ἐστίαν, καὶ ἄφ' οὗ ἐκ νέου ἐνευσε πρὸς τὴν Δόλσιν καὶ τὸν Ζερβίνον, ἐξηπλώθη ἔκτε ἐκπέμπων σεναγμὸν ἐγκαρτερήσεως.

— Δὲν ὑπάρχει πλέον τίποτε. Περιττὸν νὰ ζητῶμεν. —

Ἡ σκέψις αὕτη ἐξεφράζετο καθαρῶτα, ὡς ἂν εἶχε ἐκφωνηθῇ δι' ἐνάθρου λόγου. Καὶ οἱ σύντροφοί του δὲ, ἐννοοῦντες παύτην τὴν γλῶσσαν, ἠπλώθησαν καὶ αὐτοὶ πλησίον τῆς φωτίας, τὸν αὐτὸν ἐκπέμπωντες σεναγμὸν· ἀλλ' ὁ τοῦ Ζερβίνου δὲν ἐξεφράζετο καρτερίαν, διότι ὁ Ζερβίνος διεκρίνετο οὐ μόνον διὰ μεγάλης ὁρέξεως, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλῆς λαιμαργίας, καὶ ἡ θυσία αὕτη ἦτον δι' αὐτὸν πολὺ ἐπαισθητοτέρα ἢ διὰ πάντα ἄλλον.

Ἡ χιών εἶχε ἤδη καὶ πάλιν πρὸ πολλοῦ ἀρχίσει, καὶ ἐπιπτε μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμονῆς. Ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἐβλέπομεν τὰς σιδηράδας αἱ ἐσώρευεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀνερχομένας παρὰ τὰς νέας παραφυάδας, ὧν αἱ κορυφαὶ μόναι εἴτι φαίνοντο ὑπὲρ τὴν λευκὴν πλημμυρίδα, μέχρις οὗ καὶ αὐταὶ καταποντισθῶσι.

Ἄλλ' ὅτε τὸ γεῦμά μας ἐτελείωσεν, ἤρχισαμεν συγκεχυμένως μόνον νὰ βλέπωμεν τὰ ἐκτὸς τῆς καλύβης, διότι κατὰ τὴν ζοφώδη ταύτην ἡμέραν τὸ σκότος τῆς νυκτὸς εἶχε ταχέως ἀπέλθει.

Δὲν ἔπαυσε δ' ἡ νύξ τὴν χιόνα, ἥτις ἐκ τοῦ μέλανος οὐρανοῦ ἐξηκολούθησε πίπτουσα εἰς τὴν λευκὴν γῆν κατὰ παχείας νιφάδας.

Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖ ἐμέλλομεν νὰ διανυκτερεύσωμεν, τὸ καλῆτερον ἦτον νὰ κοιμηθῶμεν ὅσον τάχιον. Ἐμνήθημεν ἐπομένως τοὺς κύνες, καὶ τυλιχθεὶς εἰς τὴν προθιάμ μου, ἦν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας εἶχον στεγνώσει εἰς τὴν φωτίαν, ἠπλώθη παρὰ τὴν ἐστίαν, καὶ ὡς προσκεφάλαιον ἔλαβον λεῖον τινα λίθον ἐκεῖ εὐρισκόμενον.

— Κοιμᾶ, μοὶ εἶπεν ὁ Βιτάλης· θά σ' ἐξυπνήσω ὅταν θὰ θελήσω νὰ κοιμηθῶ κ' ἐγώ, διότι ἂν καὶ οὐδὲν ἔχομεν νὰ φοβώμεθα εἰς τὴν καλύβην ταύτην παρὰ θηρίων ἢ παρ' ἀνθρώπων, ἀνάγκη εἶναι ὁ εἰς ἐξ ἡμῶν ν' ἀγρυπνῇ πάντοτε καὶ νὰ διατηρῇ τὴν φωτίαν. Πρέπει νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τοῦ κρύους. Δύναται νὰ γίνῃ δριμύ ἂν παύσῃ νὰ χιονίξῃ.

Χωρὶς δευτέρας προτροπῆς, ἀπεκοιμήθημεν.

Ὅτε δὲ μ' ἐξύπνησεν ὁ κύριός μου, ἡ νύξ πρόπει νὰ ἦτον ἱκανῶς προκεχωρημένη· τοῦλάχιστον οὕτω μοὶ ἐφαίνετο. Ἡ χιών δὲν ἐπι-

πτε πλέον, ἡ δὲ φωτιά τῶν ἡμῶν ἔκαε πάντοτε.

— Τώρα ἡ σειρά σου, μοὶ εἶπεν ὁ Βιτάλης· Ἀρκεῖ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ προσθέτῃς ξύλα εἰς τὴν ἐστίαν. Βλέπεις ὅτι σοὶ τὰ ἡτοίμασα.

Τῷ ὄντι δὲ σωρὸς φρυγάνων ἔκειτο πλησίον μου, διότι ὁ κύριός μου, ἔχων τὸν ὕπνον πολὺ ἐμὸν ἐλαφρότερον, δὲν ᾔθελε νὰ τὸν ἐξυπνῶ ἀποσπῶν ξύλον ἀπὸ τοῦ τοίχου τῆς καλύβης, ὅσας εἶχον ἀνάγκην, καὶ μοὶ εἶχεν ἐτοιμάσει τὸν σωρὸν ἐκεῖνον, ὅπως ἄνευ κρότου λαμβάνω τὰ φρύγανα.

Φρόνιμος ἦτον βεβαίως ἡ πρόνοια, ἀλλὰ δὲν ἀπέβη, φεῦ! κατὰ τοῦ Βιτάλη τὰς προσδοκίας.

Βλέπων ὅτι ἡμῖν ἐξυπνος καὶ ἔτοιμος ν' ἀναδεχθῶ τὴν φρουρήσιν, ἐξηπλώθη αὐτὸς πλησίον τοῦ πυρὸς, ἔχων τὸν Καρδούλην παρὰ τὸ σῶμά του, τετυλιγμένον εἰς κάλυμμα, καὶ μετ' ὀλίγον ἡ ἀναπνοή του ἤχηροτέρα καὶ ὀμαλωτέρα ἀκουομένη, μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι εἶχεν ἀποκοιμηθῇ.

Τότε ἠγέρθη, καὶ ἀφόφως, ἀκροποδητὶ, ἐπῆγα πρὸς τὴν θύραν νὰ ἰδῶ τί γίνεται ἐξω.

Ἡ χιών εἶχε καλύψει τὰ πάντα, τὰ χόρτα, τοὺς θάμνους, τὰς παραφυάδας, τὰ δένδρα. Ἐως οὗ τὸ βλέμμα ἐξετείνετο, ἐβλεπε σινδόνην ἀνώμαλον, ἀλλὰ πανταχοῦ λευκὴν. Ὁ οὐρανὸς ἦτον κατάστροφος καὶ ἐστιλβὸν μὲν οἱ ἀστέρες, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῆς χιόνος προήρχετο ἡ ὥχρὰ λάμψις, καὶ παγετὸς πρέπει νὰ ὑπῆρχεν ἐξω, διότι παγετῶδες εἰσῆρχετο ὁ ἀήρ εἰς τὴν καλύβην. Εἰς τὴν πένθιμον σιωπὴν τῆς νυκτὸς ἠκούοντο ἐνίοτε τρυγμοὶ ἀποδεικνύοντες ὅτι ἐπάγωνε τῆς χιόνος ἡ ἐπιφάνεια.

Εὐτυχεὶς τῷ ὄντι ἡμεῖς ὅτι ἀπνητήσαμεν τὴν καλύβην ἐκείνην· διότι τί θὰ ἐγινόμεθα ἐν μέσῳ τοῦ δάσους, εἰς τὴν χιόνα καὶ εἰς τὸσον ψυχρός;

Ὅσον ἀθόρῳως καὶ ἂν ἠγέρθη, ἐξύπνησα ὁμῶς τοὺς κύνες, καὶ ὁ Ζερβίνος ἠγέρθη καὶ ἦλθε μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν θύραν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐβλεπε δι' ὀφθαλμῶν ὡς τοὺς ἐδικούς μου τὴν λαμπρότητα τῆς χιονώδους ταύτης νυκτὸς, ἐβαρύνθη ταχέως καὶ ᾔθελσε νὰ ἐξέλθῃ.

Ἀλλὰ διὰ τῆς χειρὸς τὸν διέπαξα νὰ ἐπιστρέψῃ. Τί ιδέα νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ ψυχρὸ ἐκεῖνο! Δὲν ἦτον καλῆτερον νὰ μείνῃ πλησίον τῆς φωτίας παρὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ περιφέρηται; Καὶ ὑπήκουσε μὲν, ἀλλὰ κατεκλίνθη ἔχων τὴν μύτην ἐστραμμένην πρὸς τὴν θύραν, ὡς κῶν ἐπίμονος, μὴ παραιτούμενος τῆς ιδέας του.

Ἐμείνα δ' ὀλίγας στιγμὰς ἐπὶ θεωρῶν τὴν χιόνα· διότι ἂν καὶ τὸ θέαμα τοῦτο ἐπλήρου τὴν καρδίαν μου ἀορίστου βαρυθυμίας, εὐρισκόν ὁμῶς εὐχαρίστησιν τινα εἰς τὴν θεὰν ἐκείνην. Μοὶ ἤρχετο νὰ κλαύσω καὶ ὅσον εὐκόλον καὶ ἂν μοὶ ἦτον νὰ μὴ τὴν βλέπω πλέον, νὰ κλείσω

τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν θέσιν μου, δὲν μεπεκινούμην ὁμῶς διόλου.

Τέλος ἐπλησίασα πάλιν εἰς τὴν φωτίαν, καὶ ἄφ' οὗ προσέθηκα τρία ἢ τέσσαρα ξύλα, σταυρώσας αὐτὰ ἐπ' ἀλλήλων, ἐνόμισα ὅτι ἐδυνάμην νὰ καθίσω ἀκινδύνως ἐπὶ τοῦ λίθου ὅστις μοὶ εἶχε χρησιμεύσει εἰς προσκεφάλαιον.

Ὁ κύριός μου ἐκοιμᾶτο ἡσύχως· οἱ κύνες καὶ ὁ Καρδούλης ἐκοιμῶντο ἐπίσης, καὶ ἐκ τῆς ἐστίας, ἥτις εἶχεν ἀναζωογονηθῇ, ἀνέθρωςκον ὠραῖαι φλόγες, ἀναβιβάζουσαι μέχρι τῆς στέγης τὰς γλώσσας των, καὶ ἐκπέμπουσαι λαμπροὺς σπινθῆρας, οἵτινες καὶ μόναι διεκόπτον τὴν σιγὴν.

Ἐπὶ πολλὸν χρόνον διεσκέδαζον βλέπων τοὺς σπινθῆρας τούτους· βάζομαι δὲ ὁμῶς ὁ κάματος μὲ κατέλαβε καὶ μὴ ἀπενάρκωσα χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶ.

Ἄν εἶχον ν' ἀσχολῶμαι εἰς τὸ νὰ προμηθεύω ξύλα, θὰ ἐπρεπε νὰ ἐγείρωμαι, θὰ περιεπάτουν εἰς τὴν καλύβην, καὶ οὕτω θὰ ἔμεινον ἐξυπνος· ἀλλὰ καθήμενος, μόνον κίνημα ἔχων νὰ κάμνω τὸ νὰ ἐκτείνω τὴν χεῖρά ἵνα λαμβάνω τοὺς κλάδους καὶ τοὺς ῥίπτω εἰς τὴν φωτίαν, ἐνέδωκα εἰς τὸν ὕπνον ὅστις μ' ἐκυρίευσεν, καὶ νομίζων ὅτι ἡμῖν ἐξυπνος, ἀπεκοιμήθη.

Αἰφνης ἀπεσπάσθη τοῦ ὕπνου μου ὑπὸ ματιώδους γαυγίσματος.

Ἦτον σκότος. Εἶχον βεβαίως καμνηθῇ πολλὴν ὥραν. Τὸ πῦρ εἶχε σβύσει, ἡ τοῦλάχιστον δὲν ἀνέδιδε φλόγας αἵτινες νὰ φωτίζωσι τὸ ἐμβαδὸν τῆς καλύβης.

Αἱ ὕλα καὶ ἐξηκολούθουν, καὶ ἀνεγνώριζον τὴν φωνὴν τοῦ Κάπης· ἀλλὰ περιέργον! Οὕτε ἡ Δόλση οὕτε ὁ Ζερβίνος δὲν ἀπῆντων εἰς τὴν φωνὴν τοῦ συντρόφου των.

— Αἱ, λοιπὸν τί; ἀνέκραξεν ὁ Βιτάλης, ἐγειρόμενος καὶ αὐτός. Τί συμβαίνει;

— Δὲν ἠξέσω.

— Ἀπεκοιμήθης, καὶ ἐσβυσεν ἡ φωτιά.

Ὁ Κάπης εἶχεν ὁρμήσει πρὸς τὴν θύραν, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἐξέλθει, καὶ ἐκεῖθεν ἐγαυγίσε.

Τὴν ἐρώτησιν ἦν ὁ κύριός μου μοὶ ἀπηύθυνεν, αὐτὴν ταύτην ἀπηύθυνον πρὸς ἑμαυτὸν καὶ ἐγώ.

Τί συνέβαιεν; ὡς στανεῖς; —

Εἰς τὰς ὕλας τοῦ Κάπης ἀπῆντησαν δύο ἢ τρεῖς ὠρυγμοὶ θηριώδεις, εἰς οὓς ἀνεγνώρισα τὴν φωνὴν τῆς Δόλσης. Προήρχοντο δὲ οἱ ὠρυγμοὶ οὗτοι ὀπισθεν τῆς καλύβης, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν.

Ἡθέλησα νὰ ἐξέλθω· ἀλλ' ὁ κύριός μου μ' ἐμπόδισε, θέτων τὴν χεῖρά του εἰς τὸν ὦμόν μου.

— Ὅς πρῶτον ξύλα εἰς τὴν φωτίαν, μοὶ διέταξε.

Ἐν ᾧ δ' ὑπῆκουον, ἔλαβον ἐκ τῆς ἐστίας ἐν ἐκ τῶν καιομένων ξύλων, καὶ ἐφύσησεν εἰς αὐτόν, ἵνα ζωογονήσῃ τὴν ἀπνηθρακωμένην του ἀκρὰν.

Ἐπειτα δὲ, ἀντὶ νὰ ῥίψῃ τὸ ξύλον τοῦτο παλιν εἰς τὴν ἐστίαν ὅταν τὸ ἄκρον του ἐγινεν ἐρυθρόν, τὸ ἐκράτησεν εἰς τὴν χεῖρά του.

— Ἀσὺπάγωμεν νὰ ἰδῶμεν, εἶπε. Περιπατεῖ ὀπίσω μου. Κάπης, ἐμπρός!

Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἠθέλομεν νὰ ἐξέλθωμεν, φοβερὸς ὠρυγμὸς ἐξερέσθη μακρόθεν, καὶ ὁ Κάπης ἐντρομος ἐρρίσθη μεταξὺ πῶν ποδῶν μας.

— Εἶναι λύκοι. Ποῦ εἶναι ὁ Ζερβίνος καὶ ἡ Δόλση;

Εἰς τοῦτο δὲν ἤξευρον πὶ νὰ ἀπαντήσω. Βεβαίως οἱ δύο κύνες εἶχον ἐξέλθει ἐν ᾧ ἐκοιμώμην. Ὁ Ζερβίνος εἶχεν ἀναμφιβόλως ἐκτελέσει τὴν πρόθεσιν ἣν εἶχεν ἥδη ἐνδείξει καὶ εἰς ἣν εἶχον ἐναντιωθῇ, ἡ δὲ Δόλση εἶχε συνοδεύσει τὸν σύντροφόν της.

Οἱ λύκοι τοὺς εἶχον ἴσως ἀρπάσει; Μοὶ εἶχε φανῇ ὅτι ὁ τόνος τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου μου, ὅτε ἠρώτησε ποῦ εἶναι οἱ κύνες, τοιοῦτον φόβον ἐπρόδιδε.

— Ἀὰς καὶ σὺ ἕνα δαυλὸν, μοὶ εἶπε, καὶ ὑπάγωμεν νὰ τοὺς βοηθήσωμεν.

Εἰς τὸ χωρίον μου εἶχον ἀκούσει φοβερὰς διηγήσεις περὶ λύκων· ἀλλὰ στιγμὴν δὲν ἐδίσασα· ἔλαβον εἰς τὴν χεῖρά μου καίον ξύλον, καὶ ἐσπύεσα κατόπιν τοῦ κυρίου μου.

Ὅταν ὁμῶς ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἀδενδρον μέρας, δὲν εἶδομεν οὔτε κύνες οὔτε λύκους.

Εἰς τὴν χιόνα δὲ μόνον ἐφαίνοντο ἵχνη τῶν δύο κυνῶν.

Τὰ ἵχνη ταῦτα ἠκολούθησαμεν, καὶ εὗρομεν ὅτι ἐστρέφοντο περὶ τὴν καλύβην.

Ἐπειτα δὲ, εἰς τινα ἀπόστασιν, διεκρίνετο εἰς τὸ σκότος διάστημα καθ' ὃ ἡ χιών εἶχε πατηθῇ, ὡς ἂν ζῶα εἶχον κυλισθῇ εἰς αὐτήν.

— Ζήτει, ζήτει, Κάπης, ἔλεγεν ὁ κύριός μου, καὶ ἐσφύριζε συγχρόνως ἵνα καλέσῃ τὴν Δόλσιν καὶ τὸν Ζερβίνον.

Ἀλλ' οὐδεμία ὕλακὴ δὲν τῷ ἀπεκρίνετο, οὐδεὶς ἦχος δὲν ἐτάραττε τὴν πένθιμον τοῦ δάσους σιγὴν, καὶ ὁ Κάπης, ἀντὶ νὰ ζητῇ, καθὼς διατάττετο, ἐχώνετο εἰς τοὺς πόδας μας, προφανῇ δίδων δείγματα ἀνησυχίας καὶ τρόμου, ἐκεῖνος δὲ συνήθως τοσοῦτον εὐπειθὲς καὶ τοσοῦτον γενναῖος.

Ἡ ἀτανάκλασις τῆς χιόνος δὲν ἔλαμπεν ἀρκούντως ὥστε νὰ βλέπωμεν εἰς τὸ σκότος καὶ νὰ δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ ἵχνη. Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, τεθαμβωμένον τὸ βλέμμα, ἐσβέετο εἰς σκότος συγκεχυμένον.

Ἐν δευτέρῳ δ' ἐσφύριξεν ὁ Βιτάλης, καὶ διήσχυρὰς φωνῆς ἐκάλεσε τὴν Δόλσιν καὶ τὸν Ζερβίνον.

Καὶ ἠκρασθήμεν, ἀλλ' ἡ σιωπὴ ἐξηκολούθει.

Ἡ καρδία μου συνεστάλη.

Ὁ δυστυχὴς Ζερβίνος! ἡ ταλαίπωρος Δόλση! Ὁ Βιτάλης τότε ὥρσε τὸν φόβον ὃν ᾔσθανόμην.

— Οί λύκοι τοὺς ἐπῆραν, εἶπε. Διατί τοὺς ἀφῆκες νὰ ἐξέλθωσι; —
 — Ἀ ναι, διατί; Δὲν εἶχον, φεῦ! τὴν ἀποκρίθω.
 — Πρέπει νὰ τοὺς ζητήσωμεν, εἶπον.
 Καὶ ἐπέρασα ἐμπρός· ἀλλ' ὁ Βιτάλης μ' ἐμπόδισε.
 — Καὶ ποῦ θέλεις νὰ τοὺς ζητήσης; εἶπε.
 — Δὲν ἤξεύρω· παντοῦ.
 — Πῶς νὰ εὐρωμεν ποῦ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ σκότος καὶ εἰς αὐτὴν τὴν χιόνα;
 Καὶ τῷ ὄντι δὲν ἦτον πρᾶγμα εὐκολον. Χιόνα εἶχον ὥς ὑπὲρ μέσην τὴν κνήμην, καὶ τὰ δύο ἡνθρακωμένα μας ξύλα δὲν ἐδύναντο νὰ διαλύσουν τὸ σκότος.
 — Ἄν δὲν ἀπεκρίθησάν εἰς τὴν φωνήν μου, τοῦτο δηλοῖ ὅτι εἶναι... πολὺ μακρὰν, εἶπε. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐκτεθώμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν λύκων· δὲν ἔχομεν ὅπλα ἀμύνης.
 Φοβερὸν ἦτον τὸ νὰ ἐγκαταλείψωμεν οὕτω τοὺς δύο δυστυχεῖς τούτους κύνας, τοὺς δύο συντρόφους, τοὺς δύο φίλους μας, φοβερὸν δὲ πρὸ πάντων δι' ἐμὲ, διότι ἡσθάνοντο βαρύνουσιν ἐπ' ἐμοῦ ὅλην τὴν εὐθύνην τῆς παρεκτροπῆς τῶν.
 Ἄν δὲν εἶχον κοιμηθῇ, δὲν ἤθελον ἐξέλθαι.
 Ὁ κύριός μου εἶχε διευθυνθῇ πρὸς τὴν καλύβην, καὶ τὸν παρηκολούθησα, εἰς πᾶν βῆμα σρέφων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἱστάμενός ἕνα ἀκούω. Ἀλλ' οὐδὲν εἶδον πλὴν τῆς χιόνης, οὐδὲν ἤκουσα πλὴν τῶν τρυγμῶν αὐτῆς.
 Εἰς τὴν καλύβην δὲ νέον συμβᾶν μᾶς περιέμενεν. Εἶχον σωρεύσει φρύγανα εἰς τὴν ἐστίαν πρὶν ἢ ἐξέλθωμεν, καὶ αὐτὰ ἀνάψαντα, ἐρρίπτον λαμπρὸν φῶς εἰς πάσας τὰς γωνίας τοῦ δωματίου.
 Ἀλλ' εἰς τὸ φῶς τοῦτο οὐδαμοῦ εἶδον τὸν Καρδούλην.
 Τὸ κάλυμμά του εἶχε μείνει πλησίον τῆς φωτιάς, ἀλλ' ἦτον ἐπίπεδον, καὶ ὁ πίθηξ δὲν ἦτον ὑπ' αὐτό.
 Τὸν ἔκραξα τότε, τὸν ἔκραξε καὶ ὁ Βιτάλης· ἀλλὰ δὲν ἐνεφανίσθη.
 Τί εἶχε γίνει;
 Ὁ Βιτάλης μὲ εἶπεν ὅτι, ὅταν ἐξύπνησε, τὸν εἶχεν αἰσθανθῇ πλησίον του. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐξήλθομεν ἔγινεν ἀφαντος;
 Ἡθέλησεν ἴσως νὰ μᾶς παρακολουθήσῃ;
 Λαθόντες δ' ἐκ τῆς ἐστίης τινὰ καίοντα φρύγανα, ἐξήλθομεν, κύπτοντες τὸ σῶμα ἐμπρός, τὰ φρύγανα κλίνοντες πρὸς τὸ ἔδαφος, καὶ ζητούντες εἰς τὴν χιόνα τὰ ἔχνη τοῦ Καρδούλη.
 Ἀλλὰ δὲν τὰ εὕρομεν. Ἀληθὲς ὅμως ὅτι καὶ ἡ δίοδος τῶν κυνῶν, καὶ ἡμῶν αἱ συχναὶ διαβάσεις εἶχον συγχύσει τὰ ἔχνη, ὅχι ὅμως τὸσον ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τοὺς τύπους τῶν ποδῶν τοῦ πίθηκος.
 Ἐπομένως δὲν εἶχεν ἐξέλθει.

Εἰσῆλθον δ' εἰς τὴν καλύβην νὰ ἰδῶμεν μὴ εἶχε κρυβῇ που μετὰ τῶν φρυγάνων.
 Ἐπὶ μακρὸν δὲ χρόνον ζητήσαντες αὐτὸν, ἐπεσκέφθημεν δεκάκις τὰ αὐτὰ μέρη, τὰς αὐτὰς γωνίας· ἀνέβην δὲ καὶ εἰς τοὺς ὠμούς τοῦ Βιτάλη νὰ ἐρευνήσω τοὺς κλάδους τῆς στέγης ἡμῶν. Ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην.
 Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἱστάμεθα καὶ τὸν ἐκαλοῦμεν. Ἀλλὰ τίποτε, πάνποτε τίποτε.
 Ὁ Βιτάλης ἐφαίνετο ἐκτὸς ἐαυτοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην βαθέως τεθλιμμένος.
 Ὁ δυστυχὴς ὁ Καρδούλης!
 Πρώτησα τὸν κύριόν μου ἂν ἐνόμιζεν ὅτι οἱ λύκοι καὶ αὐτὸν τὸν ἐπῆραν.
 — Ὁχι, μοὶ εἶπεν· οἱ λύκοι δὲν θὰ ἐτόλμων νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὴν καλύβην. Νομίζω ὅτι ὤρμησαν κατὰ τοῦ Ζερβίνου καὶ κατὰ τῆς Δόλσης ὅταν ἐξήλθον. Ἐδὼ ὅμως δὲν ἐμβήκαν. Πιθανὸν εἶναι ὅτι ὁ Καρδούλης ἐτρόμαξε καὶ κἀπὸν ἐκρύβη ἐν ᾧ ἤμεθα ἔξω. Τοῦτο πρὸ πάντων μὲ ἀνησυχεῖ δι' αὐτὸν, διότι εἰς τὸν ἄθλιον αὐτὸν καιρὸν θὰ κρυώσῃ, καὶ τὸ κρυολόγημά θὰ τῷ ἦτον θανατηφόρον.
 — Τότε ἂς ἐρευνήσωμεν πάλιν.
 Καὶ ἠρχίσασιν τὰς ἐρεῖνας ἡμῶν ἐκ νέου· ἀλλ' οὐδὲ τότε ἐπιτυχέστεραι δὲν ὑπῆρξαν.
 — Πρέπει νὰ περιμείνωμεν νὰ ἐξημερώσῃ, εἶπεν ὁ Βιτάλης.
 — Πότε θὰ ἐξημερώσῃ;
 — Μετὰ δύο ἢ τρεῖς ὥρας, νομίζω.
 Καὶ ἐκάθησεν ἐμπρός τῆς φωτιάς, κλίνων τὴν κεφαλὴν μετὰ τῶν δύο χειρῶν του.
 Ἐγὼ δὲ δὲν ἐτόλμων νὰ τὸν ταράξω, καὶ ἔμενον ἀκίνητος πλησίον του, μόνον δὲ φρύγανα ἐνίοτε προσθέτων εἰς τὴν φωτίαν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἠγείρετο καὶ ἐπήγαινε μέχρι τῆς θύρας· ἐθεώρει δὲ τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκλινε τὸ οὖς ν' ἀκούσῃ, μεθ' ὃ ἐπανήρχετο εἰς τὴν θέσιν του πάλιν.
 Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐπροτίμων ἂν μ' ἐπέπληττε, παρὰ νὰ τὸν βλέπω οὕτω κατηρῇ καὶ καταβεβλημένον.
 Αἱ τρεῖς ὥραι ἂς εἶπε διήλθον μετ' ἀπελπιστικῆς βραδύτητος. Ἐφαίνετο ὡς ἂν ἡ νύξ ἐκεῖνη θὰ ἦτον ἀτελεύτητος.
 Ἐν τούτοις τὰ ἄστρα ὠχρίασαν, ὁ οὐρανὸς ἐλευκάνθη· ἡ αὐγὴ διεγέλα, καὶ μετ' ὀλίγον θὰ ἤρχετο ἡ ἡμέρα.
 Ἀλλὰ μετὰ τῆς ἡμέρας ἤρξαν καὶ τὸ ψῆχος, καὶ ὁ διὰ τῆς θύρας εἰσερχόμενος ἀήρ ἦτον παγετώδης.
 Ἄν ἀνευρίσκομεν τὸν Καρδούλην, θὰ ἔξῃ ἀκόμη;
 Ἀλλὰ καὶ τίνα πιθανὴν ἐλπίδα εἶχομεν νὰ τὸν εὕρωμεν!
 Προσέτι τίς ἤξευρεν ἂν ἡ ἡμέρα δὲν θὰ μᾶς ἔφερε καὶ πάλιν χιόνα;

Καὶ τότε πῶς νὰ τὸν ζητήσωμεν;
 Βύτυχως ὅμως χιόνα δὲν ἔφερε· καὶ ὁ οὐρανὸς, ἀντὶ νὰ συγκαλυφθῇ ὡς τὴν προτεραίαν, ἐπληρώθη λάμψεως ῥοδόχρου, ἥτις προηγγέλλεν αἰθρίαν.
 Ἀμα δὲ τὸ ψυχρὸν φῶς τῆς αὐγῆς ἔδωκεν εἰς τοὺς θάμνους καὶ εἰς τὰ δένδρα τ' ἀληθῆ αὐτῶν σχήματα, ἀμέσως ἐξήλθομεν. Ὁ Βιτάλης ἐπῆρεν ὡς ὄπλον ἰσχυρὰν ῥάβδον, καὶ ὁμοίαν ἐπῆρα καὶ ἐγὼ.
 Ὁ Κάπης δὲν ἐφαίνετο πλέον κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ τρόμου ὅστις τὸν εἶχε καταλάβει τὴν νύκτα, ἀλλὰ τὸ βλέμμα ἔχων προσηλωμένον εἰς τὸ τοῦ κυρίου του, ἐν νεῦμα περιέμενεν ἵνα ὀρήσῃ πρῶτος ἐμπρός.
 Ἐν ᾧ δ' ἐζητοῦμεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ ἔχνη τοῦ Καρδούλη, ὁ Κάπης ὕψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐγαύγιζε χαρμωσύνως· τοῦτο δὲ ἐδήλου ὅτι εἰς τὸν ἀέρα ἔπρεπε νὰ ζητῶμεν καὶ ὄχι εἰς τὸ ἔδαφος.
 Καὶ τῷ ὄντι δὲ εἶδομεν ὅτι ἡ χιὼν ἥτις ἐκάλυπτε τὴν καλύβην μᾶς εἶχε πολλαχοῦ πατηθῇ μέχρι μεγάλου τινὸς κλάδου κλινόντος ὑπεράνω τῆς στέγης.
 Παρηκολούθησάμεν δὲ διὰ τῶν βλεμμάτων τὸν κλάδον τοῦτον, ἀνέκοντα εἰς μεγάλην δρύν, καὶ ὅπως εἰς τοῦ δένδρου τὴν κορυφὴν, εἶδομεν εἰς τὴν γωνίαν ἣν ἐσχημάτιζον δύο κλάδοι, συνεσπειρωμένον μικρὸν φαιόχρουν τι ἀντικείμενον.
 Ἦτον δὲ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ὁ Καρδούλης, καὶ ἦδη εὐνόητον ἦτον τί εἶχε συμβῇ. Φοβηθεὶς τοὺς ὠρυγμούς τῶν λύκων καὶ τῶν σκύλων, ἀντὶ νὰ μείνῃ παρὰ τὴν ἐστίαν, ὁ Καρδούλης εἶχε πηδήσει εἰς τῆς καλύβης τὴν ὀροφὴν, καὶ ἐκεῖθεν εἶχεν ἀναρρίχῃ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς δρύος, ὅπου θεωρῶν ἑαυτὸν ἀσφαλῆ, ἔμενεν ἀκίνητος καὶ δὲν ἀπῆντα εἰς τὰς προσκλήσεις μας.
 Τὸ πτωχὸν ζωῦριον, τὸ τόσον εἰς τὸ ψῆχος εὐαίσθητον, βεβαίως κατεπάγωσεν ἐπάνω ἐκεῖ.
 Ὁ κύριός μου τὸν ἐκάλεσεν ἡπίως, ἀλλὰ δὲν μετεκινήθη, καὶ ἔμεινεν ὡς ἂν ἦτον νεκρός.
 Πολλὰκις ἐπανελάβε τὰς προσκλήσεις του ὁ Βιτάλης, ἀλλ' ὁ Καρδούλης σημείον ζωῆς δὲν ἔδιδε.
 Ἐγὼ δὲ εἶχον νὰ ἐξαγοράσω τὸ σφάλμα μου τῆς νυκτός.
 — Ἄν θέλῃτε, εἶπον, ν' ἀναβῶ νὰ τὸν φέρω.
 — Ὡς πέσης καὶ θὰ κακοπάθῃς.
 — Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος.
 Ἀλλ' ὁρῶς δὲν ἔλεγον, διότι ἐξ ἐναντίας ὑπῆρχε κίνδυνος, καὶ πρὸ πάντων ὑπῆρχε δυσκολία. Τὸ δένδρον ἦτον χονδρὸν, καὶ προσέτι ἦσαν ὑπὸ χιόνα κεκαλυμμένα τὰ μέρη τοῦ κορμοῦ καὶ τὰ κλαδιά ὅσα προσεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.
 Βύτυχως εἶχον μάθει ἐγκαίρως ν' ἀναβαίνω εἰς δένδρα, καὶ εἶχον ἀποκτήσει πολλὴν ἐξιν εἰς

τὴν τέχνην ταύτην. Μικρὰ τινα κλωνάρια εἶχον φυτρώσει εἰς τινὰ μέρη τοῦ κορμοῦ. Ταῦτα λοιπὸν μετεχειρίσθην ὡς βρομίδας· καίτοι δὲ τυφλούμενος ὑπὸ τῆς χιόνος ἦν αἱ χεῖρές μου ἐρρίπτον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἐφθασα ὅμως εἰς τὴν πρώτην διακλάδωσιν, ὅθεν ἡ ἀνάβασίς ἦτον πλέον εὐκολος, ἤρκει μόνον νὰ προσέχω νὰ μὴ ὀλισθήσω ἐπὶ τῆς χιόνος.
 Ἐν ᾧ δ' ἀνέβαινον, προσωμίλουν ἡπίως τὸν Καρδούλην· ἀλλ' αὐτὸς δὲν μετεκινεῖτο, καὶ μόνον προσήλυν εἰς ἐμὲ στίλβοντα· ὀφθαλμούς.
 Ἐπλησίαζον νὰ τὸν φθάσω· ἀλλ' ἐν ᾧ ἐμελλον νὰ ἐκτείνω πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα, ἐπήδησε διὰ μιᾶς εἰς ἄλλον κλάδον.
 Τὸν ἠκολούθησα καὶ ἐκεῖ, ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ αὐτὰ τῶν δδῶν τὰ παιδάκια, δὲν ἐξισούνται πρὸς τοὺς πίθηκας ὡς πρὸς τὴν τέχνην τοῦ νὰ τρέχουν ἐπὶ τῶν δένδρων.
 Ἐπομένως πιθανώτατα δὲν θὰ κατάρθουν ποτὲ νὰ τὸν φθάσω τὸν Καρδούλην, ἂν ἡ χιὼν δὲν ἐκάλυπτε τοὺς κλάδους, διότι βρεγόμενος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ἐντὸς ὀλίγου ἀπῆνθησε διωκόμενος. Τότε καταφερόμενος ἀπὸ κλωνὸς εἰς κλών, ἐρρίφθη δι' ἐνὸς πηδήματος εἰς τοὺς ὠμούς τοῦ κυρίου του, καὶ ἐκρύβη ὑπὸ τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ.
 Πολὺ ἦτον ὅτι ἀνεύρομεν τὸν Καρδούλην, ἀλλὰ δὲν ἐπλήρου τοῦτο πάσας τὰς ἐπιθυμίας ἡμῶν· ἔμενεν ἀκόμη νὰ εὐρωμεν καὶ τοὺς κύνας.
 Ὀλίγα βήματα μᾶς ἔφερον εἰς τὴν θέσιν ἣν εἶχομεν ἤδη ἐπισκεφθῇ τὴν νύκτα, καὶ ὅπου εἶχομεν εὖρει τὴν χιόνα πεπατημένην.
 Ἡδὴ δὲ, εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, εὐκολον μᾶς ἦτον νὰ ἐννοήσωμεν τί εἶχε συμβῇ. Βίς τὴν χιόνα ἔμενε κοιλογλύφως ἐγκεκαυγμένη ἡ ἱσορία τοῦ θανάτου τῶν δυστυχῶν κυνῶν ἡμῶν.
 Ἐξελθόντες τῆς καλύβης ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἐπορεύθησαν παρὰ τοὺς κατ' ἀράδα κειμένους σωρούς τῶν φρυγάνων, καὶ ἐπὶ εἴκοσι περίπου μέτρα παρηκολούθησάμεν τὰ ἔχνη τῶν.
 Ἐκτοτε δὲ τὰ ἔχνη ταῦτα ἠφανίζοντο, διότι ἡ χιὼν ἦτον συντεταραγμένη, καὶ ἐκεῖθεν ἐφαινοντο ἄλλα ἔχνη, ἀφ' ἐνὸς τὰ δεικνύοντα πόθεν οἱ λύκοι διὰ μακρῶν ἀλμάτων εἶχον ὀρμήσει ἐπὶ τοὺς κύνας, καὶ ἀφ' ἐτέρου τὰ ἐξ ὧν ἐσυμπεράναμεν κατὰ τινὰ διευθύνειν τοὺς εἶχον ἀπαγάγει ἀφ' οὗ τοὺς κατέβαλον. Ἰχνη δὲ τῶν κυνῶν δὲν ἐφαίνοντο, ἐκτὸς γραμμῆς τινος ἐρυθρᾶς ἥτις ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα αἱματηρὰ ἐξετείνετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
 Περιττὴ ἀπέβαινε τοῦ λοιποῦ πᾶσα ἐρευνα· τοὺς ταιλαιπώρους κύνας μᾶς εἶχον σπαράξει τὰ θηρία, καὶ τοὺς εἶχον ἀρπάσει νὰ τοὺς καταφάγωσιν εἰς ἐρημὸν τινὰ γωνίαν τριβῶλων.
 Ἀλλως τε τὸ μάλλον κατεπεῖγον δι' ἡμᾶς ἦτον νὰ θερμάνωμεν τὸν Καρδούλην.
 Ἐπεστρέψαμεν λοιπὸν εἰς τὴν καλύβην, καὶ

ἐν τῷ Βιτάλης τῷ ἐκράτει τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἀπέναντι τῆς φωτίας, ὡς ἂν ἦτον μικρὸν πενιθρὸν, ἐγὼ ἐθέρμαινα τὸ πέπλωμά του, καὶ τὸν ἐπιλίξαμεν εἰς αὐτό.

Ἀλλὰ δὲν ἤρκει τὸ πέπλωμα· πῶ ἐχρειάζετο ἀκόμη καλὴ κλίνη θερμὴ, πρὸ πάντων δὲ θερμὸν ποτὸν, καὶ μᾶς, ἔλειπον καὶ τὰ δύο. Εὐτυχία ὅτι εἶχον καὶ φωτίαν.

Ἐκκλήμεθα λοιπὸν, ὁ κύριός μου κ' ἐγὼ, περὶ τὴν ἐστίαν, χωρὶς λέξιν νὰ λέγωμεν, καὶ ἐκεῖ ἐμένουμεν ἀκίνητοι καὶ βλέποντες τὴν φωτίαν νὰ καίη.

Ἀλλὰ δὲν ἐχρειάζοντο λέξεις, δὲν ἐχρειάζοντο βλέμματα, νὰ ἐκφράσωσι τί ἤσθαιόμεθα.

— Ὁ δυστυχὴς Ζερβίνος! ἡ δυστυχὴς Δόλση! οἱ δυστυχεῖς φίλοι μας!

Ταύτας τὰς λέξεις ἐψιθυρίζομεν ἀμφοτέρω, ἕκαστος κατ' ἰδίαν, ἢ καὶ ταύτας εἶχον τὰς σκέψεις ἐν τῇ καρδίᾳ μας.

Ἦσαν σύντροφοι ἡμῶν, μετέσχον τῶν εὐτυχῶν καὶ τῶν δυστυχῶν μας στιγμῶν, καὶ δι' ἐμὲ, κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν θλίψεων καὶ τῆς μονώσεως, ἦσαν οἱ φίλοι, σχεδὸν τὰ παιδιὰ μου.

Καὶ τοῦ θανάτου τῶν ἑναχὸς ἐγὼ ἤμην.

Διότι ἀθῶν δὲν ἐδυνάμην ἐμαυτὸν νὰ κηρύξω ἂν εἶχον φρουρήσει καλῶς, ὡς ὤφειλον, ἂν δὲν εἶχον ἀποκοιμηθῇ, δὲν θὰ ἐξήρχοντο, οἱ δὲ λύκοι δὲν θὰ μᾶς προσέβαλλον ἐντὸς τῆς καλύβης, ἀλλὰ θὰ ἔμενον μακρὰν, φοβούμενοι τὴν φωτίαν. Ἦθελον νὰ μ' ἐπέπληττεν ὁ Βιτάλης· σχεδὸν θὰ ἐπεθύμουν νὰ μ' ἔδερν.

Ἀλλὰ δὲν μοὶ ἔλεγε τίποτε, οὔτε καὶ ἔσφερε πρὸς ἐμὲ τὸ βλέμμα, ἀλλ' ἔμενε κύπτων τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν ἐστίαν. Βεβαίως ἐσκέπτετο τί θὰ γίνωμεν χωρὶς τῶν κυνῶν. Πῶς θὰ ἐδίδομεν παραστάσεις χωρὶς αὐτῶν; Πῶς θὰ ἐζῶμεν;

[Ἐπταί συνήχεια].

ΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Εἶνε μεγάλης χαρᾶς πρόξενον τὸ νὰ γράφῃ τις πρὸς οὓς ἀγαπᾷ, καὶ οὓς ἀπεχώρισεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ ἀνάγκη ἢ ἡ δυστυχία. Ἡ ἐπιστολογραφία εἶνε ἡ εὐτυχία τῆς ἀπουσίας, ἐὰν ἦνε δυνατόν ἡ ἀπουσία νὰ ἔχη τὴν εὐτυχιάν της.

Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε ὡς τις γλυκὺς ἀσπασμός, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου μόνον ἡ θερμότης τῶν χειλέων ἐλλείπει, ἀλλ' ἡ καρδία ὑπάρχει ἴσως πλέον καὶ αὐτῆς τῆς πραγματικότητος. Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε τοῦλάχιστον πλέον τι ἀπλῆς συνδιαλέξεως· ὅλη ἡ στοργὴ τῆς καρδίας καὶ ἡ λεπτότης τῆς διανοίας συγκιρναῖται ἐν αὐτῇ, καὶ συγκεντροῦται ὡς εἰς στεφάνην στενὴν καὶ πολὺ τιμω. Παρέχει τις τότε πᾶν ὅ,τι ἔχει κάλλιον, καὶ ἀντιστηκῶν τὸν χωρισμὸν διὰ στοργῆς ζωηρότερας καὶ κάλλιον ἐκπεφρασμένης. Ὅπως τὸ συνεχόμενον ὕδωρ ἀναθρύει ἀφρονώτερον, οὕτω καὶ ἡ

ιδέα στενοχωρουμένη ὑπὸ τοῦ χάρτου εἶνε καθαρώτερη, ζωηρότερη, καὶ ἐμποεῖ πλεονέκτην αἰσθησιν· οὐδὲν ἐξ αὐτῆς ἀπόλλυται, ἢ λεπτοτέρας δὲ καὶ θερμότερας μερὶς ἡμῶν αὐτῶν κατατίθεται εἰς τὸ χωνευτήριον τοῦτο, εἰς δ', ἀφ' οὗ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀγαπῶντες καὶ γράφοντες, ἐχύθησαν πολλὰ ἀριστουργήματα, τὰ μὲν περιώνυμα, τὰ δὲ ἄγνωστα. Ἐν τούτοις συμπαραρταῖ πάντοτε καὶ τι ἐξῶθεν εἰς τὰς ἐγκαρδίους ταύτας ἐκχύσεις, αἵτινες ἐκτὸς τῆς ιδίας αὐτῶν αἰσθηματικῆς ἀξίας, ἔχουσι καὶ ἱστορικὴν σπουδαιότητα καὶ φιλολογικὸν προσορισμὸν. Ἐν τῇ πρὸς τοὺς φίλους καὶ τοὺς οικείους ἀλληλογραφίᾳ ἐξόχου τινὸς ἀνδρὸς εἶνε τις βέβαιος, ὅτι ἀνευρίσκει αὐτὸν ἀπαράλλακτον, χαρακτηριστικὰ, ὅποια δὲν ἀπαντῶνται ἐν τοῖς βιβλίοις, σχέδια ἀκριβῆ, προσωπογραφίας πιστάς, καὶ τὴν ἀληθινὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ εἰπωμεν οὕτως.

Οὔτε ἡ τῆς Ῥώμης οὔτε ἡ τοῦ Κικέρωνος ἱστορία θὰ ἦτο γνωστὴ, ἀνευ τῶν πρὸς τὸν Ἀττικὸν καὶ τοὺς λοιπούς του φίλους ἐπιστολῶν τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός.

[Revue Britannique].

Κυρίαν Σ*

Ο ΣΙΒΟΡΙ

σωθεῖς διὰ τῶν σιγάρων.

Ὁ διασημότερος τῶν ζώντων βαρβιτινῆς Σιβορι διηγεῖται τὴν ἐξῆς δραματικὴν σκηνήν, ἧς ἥρωις ὑπῆρξεν αὐτὸς οὗτος.

Ἦρχετο ἐκ Μεξικῶ καὶ κατηνύνετο πρὸς τὴν νοτίαν Ἀμερικὴν, ὅτε διερχόμενος τὸν ἱσθμὸν τοῦ Παναμᾶ, ἐδέησε νὰ περάσῃ ποταμὸν ἐπὶ λέμβου κωπηλατουμένης ὑπὸ τεσσάρων μαύρων. Ὅπως διασκέδασεν τὴν ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἀνίαν, ἴσως δὲ καὶ ὅπως ἴδῃ κατὰ πόσον ἡ μουσικὴ ἐπενήργει ἐπὶ τῶν μαύρων, ἔλαβε τὴν βάρβιτον, καὶ ἔκρουσε πολλὰς μελωδικὰς ποικιλίας. Οἱ τέσσαρες μαῦροι διέκοψαν ἐν τῷ ἅμα τὴν κωπηλάτησιν, καὶ ἤρχισαν νὰ ὠρύωνται ἐκ τῆς ἡδονῆς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνόμισαν ὅτι εἶχον ἐνώπιόν των μάγον, καὶ ἔλαβον θέσιν ἀπειλητικὴν, ὅλα των δὲ τὰ κινήματα ἐμαρτύρουν, ὅτι ἐμελλαν νὰ τὸν ρίψωσιν εἰς τὸν ποταμὸν.

Ὁ Σιβορι βλέπει τὸν κίνδυνον· κλείει τὴν βάρβιτον εἰς τὴν θήκην, καὶ ἀνοίξας τὸ κιβώτιόν του μοιράζει ἀφθόνως τῇ χειρὶ εἰς τοὺς μαύρους σιγάρα τῆς Ἀθῆνας. Ἡ γενναιοδωρία αὕτη συνεκίνησε τοὺς μαύρους, οἵτινες, κατευνασθέντες, ἐπανέλαβον τὰς κώπας.

ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΤΩΝ ΚΛΕΠΤΩΝ

Ἡ ἐν Λονδίνῳ συζηθεῖσα εὐεργετικὴ ἐταιρεία, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶνε νὰ βοηθῇ καὶ ἐπαναφέρειν κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὴν εὐθείαν τοὺς ἐκ τῆς φυλακῆς ἀπολυομένους καταδίκους, ἐπρόσφωρεν ἐσχάτως, τρίτην ταύτην φορὰν, τὸ συμ-

πόσιον, ὅπερ προσφέρει κατ' ἔτος εἰς τοὺς διωροθιμένους κλέπτας, τοὺς πελάτας τῆς.

Ὅπως εὐκόλως ἐννοεῖ τις, εἰς τὴν παράδοξον ταύτην «ἀγάπην» δὲν ἦσαν δεκτοὶ παρά ὅσοι ἔφεραν εἰσιτήριο. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ διατύπωσις αὕτη δὲν ἐτηρήθη αὐστηρῶς, τριάνοντα περίπου παρείσεχώρησαν ἄνευ εἰσιτηρίου εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ ἐπειδὴ ἠθέλησαν ἔπειτα νὰ τοὺς ἐκβάλωσι τῆς αἰθούσης, οἱ ἔχοντες πρόσκλησιν σύντροφοί των ἐπεκαλέσθησαν τὴν ἐπιείκειαν τῆς ἐταιρίας ὑπὲρ αὐτῶν, λέγοντες: «Ἀφήσατέ τους, θὰ τοὺς δώσωμεν μέρος ἐκ τῆς ἰδικῆς μας μερίδος». Ἡ συγκινητικὴ αὕτη παρέμβασις ἔφερε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς, καὶ οἱ παρείσαντο μετέσχον τοῦ συμποσίου ἐξ ἴσου μὲ τοὺς προσκεκλημένους.

Τὸ δεῖπνον ἤρχισεν ὀλίγον μετὰ τὴν 7 ὥραν, ἦτοι καθ' ἣν στιγμὴν δειπνοῦσιν ἐν Λονδίνῳ καὶ οἱ τίμιοι ἄνθρωποι. Συνέκειτο δὲ τὸ δεῖπνον ἐκ κρέατος ψητοῦ, τυροῦ, πλακουντίου καὶ ἐκ κυάθου τείου ἀντὶ παντὸς ἄλλου ποτοῦ. Μετὰ τὸ δεῖπνον οἱ συνδαιτυμόνες ὠδηγήθησαν εἰς τὸ πλησίον παρεκκλήσιον, ὅπου ἐτελέσθη ἡ νενομισμένη σύναξις μετ' ὅλης τῆς αὐστηρότητος, προέσταμένου τοῦ κ. Δυκανοῦ, τοῦ καὶ προέδρου τῆς ἐπὶ τῶν φυλακῶν ἐπιτροπῆς.

Ἀφ' οὗ ἐψῆλιν ὁ ἱερός ὕμνος, ὁ αἰδεσιμώτατος κύριος Ἀττὼν ἐξέθεσε τὰς ἐργασίας καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἑταιρίας. Ἐκάστην πρῶτην, ἐν μέλος τῆς ἐταιρίας ταύτης ἴσταται πρὸ τῆς θύρας τῆς μεγάλης φυλακῆς, τοῦ Κόλδ Βάθ Φείλδς, ἐν ᾗ κρατοῦνται 1,200 φυλακισμένοι. Ἀναμένει τοὺς μετὰ τὸ πέρας τῆς ποινῆς ἀπολυομένους ἐκ τῆς φυλακῆς καταδίκους νὰ ἐξέλθωσι, καὶ τοὺς προσκαλεῖ νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν ὁδὸν Ἐλμ νὰ γευματίσωσιν. Ἐκεῖ ἕκαστος αὐτῶν ἐρωτᾶται, καὶ ἀφ' οὗ γνωστῇ ἡ ἰδιαιτέρα ἐκάστου ἀρμοδιότης καὶ ἱκανότης, ἀναζητεῖται, εἰ δυνατόν, θέσις τις κατάλληλος, ἐξ ἧς νὰ πορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ὅπως μὴ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸν παλαιὸν των κολάσιμον βίον.

5,502 τοιαῦτα γεύματα προσεφέρθησαν τοιοῦτοτρόπως ἐντὸς τοῦ ἔτους 1879. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἀπολυθέντων καταδίκων, ὅσοι ἐδέχθησαν τὸ γεῦμα τοῦτο, 537 μόνον ἐζήτησαν κατόπιν καὶ ἔλαβον τὴν συνδρομὴν τῆς ἐταιρίας, οἱ δὲ ἄλλοι ἐπανῆλθον εἰς τὸν παλαιὸν βίον τοῦ κλέπτου. Ἐκ τῶν 537 δὲ τούτων, ὅσοι ἔλαβον βοήθειαν, οἱ 214 ἔλαβον χρήματα, ἐν δύματα καὶ ἐργαλεῖα, 172 ἐτοποθετήθησαν, 50 ἐξεπέμφθησαν διὰ θαλάσσης ἀλλοχόσε, 18 ἀπεστάλησαν εἰς τοὺς οἶκους τῆς καταφυγῆς, 45 ἀπεστάλησαν εἰς τὰς πατρίδας των, ἀπασῶν τούτων τῶν δαπανῶν καταβληθεισῶν ὑπὸ τῆς ἐταιρίας 25 ἔμειναν ἐν τῇ κεντρικῇ οἰκίᾳ, καὶ 13 ἀνεχώρησαν ἢ ἀπεβλήθησαν.

Δυστυχῶς οἱ πόροι τῆς ἐταιρίας εἶνε ἀνεπαρ-

κεῖς, καὶ πολλάκις ἐδέησε ν' ἀποπεμφθῶσι πολλοὶ ἀποφυλακισμένοι, ἀποσταλέντες πρὸς τὴν ἐταιρίαν ὑπὸ τῶν διευθυντῶν ἢ τῶν ἐλεοδοτῶν τῶν διαφόρων φυλακῶν.

Μετὰ τὴν ἐκθεσιν ταύτην ὁ πρόεδρος καὶ ἐν τῶν μελῶν τῆς ἐταιρίας, ὁ σὺρ Αἰμίλιος, ἔλαβον ἐπανειλημμένως τὴν λόγον. Οὗτος ἐνέμεινεν ἰδίως εἰς τὸ λάθος, εἰς δ' ὑποπίπτουσιν οἱ πλείστοι τῶν ἀπείρων κλεπτῶν, νὰ νομίζωσι δηλονότι πάντοτε, ὅτι δὲν θέλουσι συλληφθῇ.

Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐκ τῆς κλοπῆς κερδῶν σας, εἶπε, δὲν μένει εἰς τὰς χεῖράς σας, ἀλλὰ μεταβαίνει εἰς χεῖρας τῶν κλεπταποδόχων σας. Καθὼς λοιπὸν βλέπετε, τὸ συμφορώτερον πάντοτε εἶνε νὰ γίνεσθε τίμιοι ἄνθρωποι.

Ὁ δὲ σὺρ Ρόβερτος Κάρδεν, ἀποστίνας πρὸς τοὺς συνηγμένους προσκαλίαν, ἐν ᾗ παρενείρας καὶ παρατήρησιν τινα, ἐκίνησε τοὺς πάντας εἰς ἀκράτητον γέλωτα. «Πολλοὶ ἀπὸ σας, εἶπε, πρέπει νὰ μὲ γνωρίζωσι· καὶ ἐγὼ δὲ ἀναγνωρίζω πάντοτε τὸν κλέπτην ἀπὸ τὸν τρόπον καὶ τὴν συμπεριφορὰν του».

Ἀκολούθως ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τοὺς προσκεκλημένους. Τέσσαρες κλέπται διορθωθέντες διηγήθησαν τὸν παρελθόντα βίον των, εἰς ἐξ αὐτῶν μάλιστα εἶχε τὸν λόγον γλαφυρὸν καὶ ῥέοντα. Ἄλλος δὲ τις ἔχων ἡλικίαν μόλις 29 ἐτῶν εἶχεν ἤδη διέλθῃ 14 ἔτη ἐν τῇ εἰρκτῇ.

Ἦμίλησε καὶ ὁ πρῶτον διευθυντὴς τῆς ἐν Κόλδ Βάθ Φείλδς εἰρκτῆς, ὁ λοχαγὸς Κόλβιλλ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ κατεκαλύφθη ὑπὸ εὐφημιῶν. «Κατὰ τὰ 24 ἔτη τῆς διευθύνσεώς μου, εἶπε, 250,000 φυλακισμένοι ἐπέρασαν ἀπὸ τὰς χεῖράς μου· μετὰξὺ δ' αὐτῶν εὐρίσκοντο καὶ ἄνθρωποι ἀνωτέρας τάξεως».

Ὁ ῥήτωρ κατεδίκασε τὴν χρῆσιν τοῦ βαθμιδωτοῦ μύλου, ὅστις ἀπὸ ὀργάνου ἐργασίας καταντᾷ ὄργανον βασανισμοῦ. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο εἶνε μέγας κύλινδρος δριζόντιος, κινούμενος περὶ τὸν ἄξονά του, ὡς τὸ κλωβίον τοῦ σκίουρου, καὶ τὸ ὅποῖον ὁ κατάδικος πατῶν ἐπ' αὐτοῦ θέτει εἰς κίνησιν, ἀπαρράλλαντως ὅπως ὁ σκίουρος. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ὁ σκίουρος εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ κλωβίου, ἐν δὲ ὁ κατάδικος εὐρίσκεται ἐκτὸς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μηχανήματος.

Καὶ ὁ ἐλίτροχος τῶν λατόμων δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀναγκώστην ιδέαν τινα τοῦ μηχανήματος τούτου. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἡ διάμετρος τοῦ βαθμιδωτοῦ μύλου εἶνε πολὺ μικρά, μεγαλύτερον δὲ τὸ μήκος του, διὸ καὶ δύναται νὰ παραταχθῶσι κατὰ μήκος ἐπὶ τοῦ μηχανήματος τούτου δριζόντιως ἑνδεκα ὅλοι ἄνθρωποι.

Οἱ συγγραφεῖς τῆς πρακτικῆς μηχανικῆς λέγουσιν, ὅτι ἡ μεγαλιτέρα καὶ συμφορώτερα χρησιμοποίησις τῆς δυνάμεως τῶν μυῶν τοῦ ἀνθρώ-

που επιτυγχάνεται, εάν μεταχειρισθῇ τις αὐτὸν ὡς δύναμιν κινήτηριον, καὶ ἐπιθέσῃ αὐτὸν εἰς τὸ ἄκρον μοχλοῦ. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης βασιζέται ὁ βαθμιδωτὸς μῦλος. Ἀλλ' ἡ συμφορῶτέρα χρησιμοποίησις τῆς ἀνθρωπίνης ἰσχύος εἶναι καὶ ἡ πλέον μονότονος καὶ πληγτικὴ ἐργασία. Ἀφίνομεν ὅτι ἀρκεῖ καὶ ὀλίγον τις νὰ παραπατήσῃ ἐπὶ τῶν στρεφόμενων τούτων βαθμιδῶν, διὰ νὰ πληγθῇ τοὺς πόδας ἢ καὶ νὰ μείνῃ ἀνάπηρος.

«Γνωρίζω τί εἶνε ὁ βαθμιδωτὸς μῦλος, εἶπε, καταλήγων ὁ λοχαγὸς Κόλβιλλ, ἔθεσα ἐπ' αὐτοῦ 700 ἀνθρώπους καθ' ἑκάστην ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη. Τὸ λοιπὸν! εἶδα θραυσθεῖσας χεῖρας καὶ πόδας, χωρὶς τὸ μηχανήμα νὰ χρησιμεύσῃ ποτὲ εἰς τίποτε. Ὅταν ἐκάη εἰς τὴν εἰρκτὴν τοῦ Κόλδ Βάθ Φαίλδς, ἐγὼ βέβαια δὲν ἐλυπήθην».

Τοιαῦτα εἶνε τὰ περιστατικὰ τοῦ τελευταίου συμποσίου τῶν κλεπτῶν κατὰ τὴν ἐφημερίδα *Εἰρήνην*. Ἐξ αὐτῶν βλέπει τις, ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ εἶνε οὐ μόνον εὐεργετικοί, ἀλλὰ καὶ κατ' ἴδιον παράδοξον ὅλως τρόπον. Ἀλλ' αἱ ἐργασίαι τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἑταιρίας εἶνε τοιαῦται, ὥστε τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν νὰ εἶνε καὶ ὁπωσοῦν ἀνάλογον πρὸς ὅσας θυσίας κάμνει; Τοῦτο δὲν θὰ ἐτόλμα τις νὰ διαβεβαιώσῃ.

Ἐν τούτοις οἱ παρατεθέντες ἀριθμοὶ ἀποδεικνύουσιν, ὅτι καὶ αἱ ἐπιτυχίαι δὲν ἔλειψαν καθ' ὁλοκληρίαν, καὶ ὅτι ἡ Ἑταιρία ἐπὶ τέλους ἔσως ἓνα κατεργάριον τοῦλάχιστον μεταξὺ δέκα θὰ μετέβαλεν εἰς τίμιον ἄνθρωπον. Τοῦτο εἶνε ἡδη ἱκανὸν ἀποτέλεσμα, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἀξιοσημείωτος ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου ἡ ἰσχυρὰ θέλησις καὶ ἡ ἐπίμονος εὐεργετικὴ προσπάθεια τῆς Ἑταιρίας.

Ἐπιθυμητὸν λοιπὸν θὰ ἦτο καὶ ἄλλαι χώραι, ἀντὶ νὰ γελῶσι διὰ τὸ συμπόσιον τῶν κλεπτῶν, νὰ ἠκολούθουν μᾶλλον τὸ παράδειγμα τῆς γενναϊοφρονὸς Ἑταιρίας.

N*

Γινώμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιού.]

453.

Περὶ πραγμάτων μεγάλων λόγου προκειμένου, δὲν πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀσχολῆται πρὸς παρασκευὴν περιστάσεων, ἀλλὰ μᾶλλον πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν ἐκ τῶν προσπιπτόντων συμπτωμάτων ὠφέλειαν.

454.

Πάντοτε ἀζημίως συναλλαττόμεθα, παραιτούμενοι τῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐπαίνων, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης καθ' ἡμῶν κακολογίας.

455.

Ὅσων καὶ ἂν ἔχῃ πρὸς τὴν κατάρτισιν ὁ κόσμος κλίσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μᾶλλον χαρίζεται πρὸς τοὺς ἀναξίους, ἢ διασύρει τὰ ἀληθῆ τῶν ἀξίων προτερήματα.

456.

Ἐνίοτε ὁ νοῦν ἔχων ἀνοήτως φέρεται, οὐδέποτε ὅμως ἀνοηταίνει ὁ ἔχων κρίσιν.

457.

Ὁ ἄνθρωπος ἠθελεν ἔτι μᾶλλον κερδίσει, ἐὰν ἔσπεργε νὰ φαίνεται ὅποιος εἶναι, καὶ ἐὰν δὲν ἐπέμενε προσπαθῶν νὰ φαίνεται ὅποιος δὲν εἶναι.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ πρό τινων ἑτῶν ἀποδιώσας συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ υἱὸς τοῦ διασκήμου Γερμανοῦ μουσικοῦ Μένδελσον, προπαρασκευάζων ἔκδοσιν τῶν ἀπάντων τοῦ πατρὸς του, ἠρωτήθη ὑπὸ τινος τὸ ἐξῆς:

— Ποῖον νομίζετε ὅτι εἶνε τὸ ἐφημερώτερον τῶν ἔργων τοῦ πατρὸς σας;

— Ἐγὼ, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος ἀπλῶς.

Ὁ βουλευτὴς Χ... αἰσθανόμενος πίεσιν σφοδρὰν καὶ βάρος εἰς τὴν κεφαλὴν, ἐσυμβουλευθὴ τὸν ἱατρὸν Α...

Ὁ ἱατρὸς γράφει τὴν συνταγὴν καὶ ἐγχειρίζων αὐτὴν εἰς τὸν βουλευτὴν,

— Ὅ,τι πρὸ πάντων σᾶς συνιστῶ, τοῦ λέγει, εἶνε νὰ κοιμᾶσθε ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον.

— Ἀλλὰ πῶς νὰ κάμω, ὑπέλαβεν ἀπορῶν ὁ βουλευτὴς; Ἐκτὸς ἐὰν δώσω τὴν παραίτησίν μου καὶ δὲν παρευρίσκωμαι εἰς τὰς συνεδριάσεις!

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ὁ κύριος ** καπνίζει ἐν σιγάρων, καὶ ποιῶν μορφασμὸν φρικώδη,

— Γιάννη, λέγει πρὸς τὸν ὑπηρετὴν του, ἀπὸ ποῦ διάβολον ἐπῆρες τὸ σιγάρων αὐτό;

— Ἀπὸ τὸν μεγάλον τενεκὲ, ἀφέντη.

— Ἀνόητε! ἐλησμόνησες λοιπὸν ὅτι ὁ μεγάλος τενεκὲς εἶνε διὰ τοὺς φίλους μου;

Χάριεν καὶ μικρὸν κοράσιον ἠρωτάτο τί ἡγάπα πλειότερον, τὸ κυνάριον ἢ τὴν κούκλαν τῆς; Πολλάκις δ' ἐρωτηθεῖσα περὶ τούτου, καὶ μακρὸν χρόνον σιωπήσασα, ἔκυψεν ἐπὶ τέλους πρὸς τὸ οὗς τινος τῶν ἐρωτῶντων, καὶ εἶπεν: Ἀγαπῶ περισσότερο τὸν Φῶρ, ἀλλὰ μὴ τὸ πῆτε καθόλου εἰς τὴν κούκλαν μου.

ΙΩΝΑΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ὁ ἀγαπῶν τοὺς κόλακας τοῦ ἀκολουθεῖ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ τὴν θεῖαν ἐντολὴν: Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Προφυλάχθητε καλῶς ἀπὸ τῆς μανίας τῶν σχεδίων.

Μὴ κάμνετε σχέδια, ἀλλ' ὠφελήθητε ἐξ ὧν κάμνουσιν οἱ ἄλλοι.

ΑΘΗΝΑΙΣ—ΤΥΠΟΙΣ ΚΕΡΙΝΝΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΑΤΙΛΛΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΙΟΥ 19